KOHTUJURISTI ETTEPANEK

PAOLO MENGOZZI

esitatud 19. septembril 2007 [1]

Sisukord

I. Sissejuhatus ..... I - 3656

II. Õiguslik raamistik ja vaidluse taust ..... I - 3657

A. Cotonou' leping ..... I - 3657

B. Vaidlusalune ühismeede ..... I - 3659

C. Vaidlustatud otsus ..... I - 3661

III. Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus ..... I - 3663

IV. Analüüs ..... I - 3664

A. Vastuvõetavus ..... I - 3664

1. Vaidlustatud otsuse tühistamise nõude vastuvõetavus ..... I - 3664

2. Vaidlusaluse ühismeetme õigusvastasuse väite vastuvõetavus ..... I - 3665

a) Poolte argumendid ..... I - 3665

b) Analüüs ..... I - 3666

i) Privilegeeritud hageja poolt EÜ artikli 241 kohaselt määruse vastu esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavus ..... I - 3666

ii) EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud ühismeetme vastu esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavus ..... I - 3671

1 — Algkeel: prantsuse.

B. Põhiküsimus ..... I - 3674

1. EL artikli 47 tõlgendamine ja ulatus ..... I - 3674

a) Poolte argumendid ..... I - 3674

b) Analüüs ..... I - 3676

2. Väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse ja ühenduse pädevuse suhe .. I - 3686

a) Poolte argumendid ..... I - 3686

b) Analüüs ..... I - 3687

i) Sissejuhatavad märkused ..... I - 3687

ii) Arengukoostöö kohaldamisala ..... I - 3690

iii) Väike- ja kergrelvade leviku vastane võitlus ja arengukoostöö .... I - 3695

3. Vaidlustatud otsuse ja vaidlusaluse ühismeetme õiguspärasus ..... I - 3700

V. Kohtukulud ..... I - 3706

VI. Ettepanek ..... I - 3707

I. Sissejuhatus

1. Euroopa Ühenduste Komisjon palub oma hagis tühistada nõukogu 2. detsembri 2004. aasta otsus 2004/833/ÜVJP ühismeetme 2002/589/ÜVJP rakendamise ja Lääne-Aafrika riikide majandusühendusele antava Euroopa Liidu toetuse kohta seoses kergrelvade moratooriumiga [2] (edaspidi „vaidlustatud otsus") ning tuvastada, et nõukogu 12. juuli 2002. aasta ühismeetme 2002/589/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu osalemist väike- ja kergrelvade destabiliseeriva hankimise ja leviku vastases võitluses ja millega tunnistatakse kehtetuks ühismeede 1999/34/ÜVJP [3] (edaspidi „vaidlusalune ühismeede"), II jaotis on õigusvastane ning ei ole seetõttu kohaldatav.

2 — ELT L 359, lk 65.

3 — EÜT L 191, lk 1; ELT eriväljaanne 18/01, lk 314.

2. Käesolevas kohtuasjas seisneb põhiküsimus EL artikli 47 tõlgendamises ning pädevuse jagunemises EL lepingu V jaotise „Sätted ühise välis- ja julgeolekupoliitika kohta" raames (edaspidi ÜVJP) tegutseva Euroopa Liidu ning arengukoostöö valdkonnas (EÜ asutamislepingu XX jaotis) tegutseva Euroopa Ühenduse vahel. Samuti tõstatub selles kohtuasjas menetluslikus aspektis küsimus üldakti vastu niinimetatud „privilegeeritud" hageja esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavusest Euroopa Liidu esimese ja teise samba vaheliste suhete algupärases kontekstis.

II. Õiguslik raamistik ja vaidluse taust

A. *Cotonou' leping*

3. 23. juunil 2000 sõlmisid ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühm ning teiselt poolt Euroopa Ühendus ja selle liikmesriigid Cotonou's (Benin) partnerluslepingu [4] (edaspidi „Cotonou' leping"), mis kiideti ühenduse nimel heaks nõukogu 19. detsembri 2002. aasta otsusega 2003/159/EÜ [5]. See jõustus 1. aprillil 2003.

4. Selle lepingu artikkel 1 „Koostöö eesmärgid" sätestab:

„Käesolevaga sõlmivad ühelt poolt ühendus ja selle liikmesriigid ning teiselt poolt AKV riigid, edaspidi „lepinguosalised", käesoleva lepingu, et soodustada ja kiirendada AKV riikide majanduse, kultuuri ja ühiskonna arengut eesmärgiga toetada rahu ja julgeolekut ning edendada püsivat ja demokraatlikku poliitilist keskkonda.

Koostöö keskendub vaesuse vähendamisele ja selle lõplikule väljajuurimisele koos selliste eesmärkidega nagu püsiv areng ja AKV riikide järkjärguline integreerumine maailmamajandusse.

Neist eesmärkidest ja lepinguosaliste rahvusvahelistest kohustustest juhindutakse kõikides arengukavades ja neid püütakse saavutada

4 — EÜT L 317, lk 3; ELT eriväljaanne 11/35, lk 3.

5 — ELT 2003, L 65, lk 27; ELT eriväljaanne 11/46, lk 121.

ühitatud lähenemisviisi abil, mis võtab ühtlasi arvesse poliitika, majanduse, ühiskonna, kultuuri ja keskkonnaga seotud arengutahke. Kõikide AKV riikide poolt vastuvõetud arengukavad toetuvad koostööle.

[…]”

5. Cotonou’ lepingu artikkel 11 „Rahu tagamise põhimõtted, konfliktide vältimine ja lahendamine” sätestab:

„1. Lepinguosalised rakendavad koostöö raames rahu tagamise ning konfliktide vältimise ja lahendamise tegusaid, terviklikke ja ühitatud põhimõtteid. Need peavad rajanema osalusel. Eelkõige püütakse suurendada piirkondade, allpiirkondade ja riikide suutlikkust vältida vägivaldseid konflikte juba nende algjärgus, tegeldes sihikindlalt konflikti algpõhjustega ja ühendades selleks sobival viisil kõik olemasolevad vahendid.

2. Rahu tagamise ning konfliktide vältimise ja lahendamise meetmed hõlmavad eelkõige abi, et tasakaalustada ühiskonna kõikide osade poliitilisi, majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurialaseid võimalusi, suurendada demokraatia õiguspärasust ja valitsemise tõhusust, luua mõjusad mehhanismid eri rühmade huvide rahumeelseks kokkusobitamiseks, ületada ühiskonda jagavad lõhed ning rajada toimekas ja korrastatud kodanikuühiskond.

3. Asjakohaste meetmete hulka kuulub muu hulgas abi, mis antakse vahendamiseks, läbirääkimiseks ja lepitamiseks, ühiste ja nappide loodusvarade tõhusaks piirkondlikuks kasutamiseks, endiste võitlejate demobiliseerimiseks ja taasintegreerimiseks ühiskonda, lapssõdurite küsimuse lahendamiseks ning sõjanduskulude ja relvakaubanduse piiramiseks, sealhulgas abi kokkulepitud normide ja tegevusjuhendite edendamiseks ja kohaldamiseks. Seoses sellega pannakse erilist rõhku võitlusele isikuvastaste maamiinide vastu ning väike- ja kergrelvade liigse ja järelevalveta leviku, ebaseadusliku edasiandmise ja kogumise vastu.

[…]”

6. Cotonou' lepingu IV lisa „Rakendus- ja juhtimiskord" artiklite 6–10 alusel koostati piirkondliku koostöö strateegia ja regionaalse näidisprogrammi kohta dokument, millele kirjutasid 19. veebruaril 2003 alla ühelt poolt Euroopa Ühenduste Komisjon ning teistelt poolt Lääne-Aafrika riikide majandusühendus [6] (edaspidi „LARMÜ") ja Lääne-Aafrika majandus- ja rahaliit (WAEMU).

8. LARMÜ taotlusel alustas komisjon 2004. aastal konfliktiennetus- ja rahukaitseoperatsioonide rahastamise ettepaneku koostamist. Komisjoni sõnul eraldatakse selleks ette nähtud rahalistest vahenditest kõige suurem osa LARMÜ kergrelvade kontrollimise projektile.

B. *Vaidlusalune ühismeede*

7. Selle dokumendi punktis 2.3.1 „Julgeolek ja konfliktide vältimine" rõhutatakse, „kui tähtis on kontroll kergrelvade kaubanduse üle, kui on kehtestatud ÜRO toetusega ekspordi- ja impordimoratoorium". Selle dokumendi punktis 6.4.1. „Piirkondliku konfliktide vältimise ja hea valitsemistava poliitika toetamine" nimetatakse kavatsust toetada ÜRO tegevust esmatähtsate meetmete võtmisel vastavalt tegevuskavale kergrelvade impordi, ekspordi ja tootmise moratooriumi rakendamiseks.

9. Euroopa Liidu Nõukogu võttis 12. juulil 2002 vastu vaidlusaluse ühismeetme, mis tunnistas kehtetuks ja asendas nõukogu 17. detsembri 1998. aasta ühismeetme 1999/34/ÜVJP, mis käsitleb Euroopa Liidu osalemist väike- ja kergrelvade destabiliseeriva hankimise ja leviku vastases võitluses. [7] Vaidlusaluse ühismeetme materiaalsesse kohaldamisalasse kuulub ka väike- ja kergrelvade laskemoon ning ühelt poolt on selle lisas säilitatud ühismeetme 1999/34/ÜVJP lisa relvade loetelu [8] ja teiselt poolt

6 — See piirkondlik organisatsioon loodi 1975. aastal Lääne-Aafrika riikide koostöö ja integratsiooni edendamiseks ning sellel on praegu 15 liikmesriiki: Benini Vabariik, Burkina Faso, Cabo Verde Vabariik, Côte d'Ivoire'i Vabariik, Gambia Vabariik, Ghana Vabariik, Guinea Vabariik, Guinea-Bissau Vabariik, Libeeria Vabariik, Mali Vabariik, Nigeri Vabariik, Nigeeria Liitvabariik, Senegali Vabariik, Sierra Leone Vabariik ja Togo Vabariik. Mauritaania Islamivabariik lahkus sellest organisatsioonist 2002. aastal. Vt http://www.ecowas.int/

7 — EÜT 1999, L 9, lk 1.

8 — Vaidlusaluse ühismeetme lisas loetletakse selle akti kohaldamisalasse kuuluvad väike- ja kergrelvad, ilma et see piiraks rahvusvaheliselt kokkulepitava väike- ja kergrelvade mõiste kohaldamist. Esimest tüüpi relvade klassi kuuluvad „ühemehe- või meeskonna kaasaskantavad kergrelvad", nimelt kahurid, haubitsad ja mortiirid, granaadiheitjad, tankitõrjerelvad, tankitõrjeraketid ja laskeseadeldised ning õhutõrjeraketid, ning teist tüüpi relvade klassi kuuluvad „spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks ettenähtud väikerelvad ja [nende] tarvikud", nimelt kuulipildujad, püstolkuulipildujad, täisautomaatsed vintpüssid, poolautomaatsed vintpüssid ja summutid.

on selle regulatiivosas kasutatud viimati mainitud ühismeetme terminit „väikerelvad", tähistamaks mõistet „väike- ja kergrelvad".

10. Vaidlusaluse ühismeetme artikli 1 lõike 1 kohaselt on selle eesmärgid järgmised:

„— võidelda väikerelvade destabiliseeriva hankimise ja leviku vastu ning kaasa aidata selle nähtuse likvideerimisele,

— osaleda juba hangitud relvade ja nende laskemoona vähendamises tasemeni, mis on vastavuses riikide õigustatud julgeolekuvajadustega, ja

— aidata lahendada sellisest hankimisest põhjustatud probleeme."

11. Vaidlusaluse ühismeetme I jaotises „Ennetus- ja vastutegevust käsitlevad põhimõtted" kehtestatakse põhimõtted ja eesmärgid, milles Euroopa Liit püüab saavutada konsensust asjakohastel piirkondlikel ja rahvusvahelistel foorumitel. Loetletakse põhimõtted ja meetmed, mida tuleb rakendada väikerelvade edasise destabiliseeriva hankimise takistamiseks (artikkel 3) ning väikerelvade ja nende laskemoona olemasolevate koguste vähendamiseks (artikkel 4).

12. Väikerelvade edasise destabiliseeriva hankimise vältimiseks rakendatavate põhimõtete ja meetmete hulgas nimetatakse I jaotise artiklis 3 kõikide asjaomaste riikide kohustusi, mis on seotud nimetatud relvade tootmise, ekspordi, impordi ja hoidmisega, relvade riikliku nimekirja koostamise ja pidamisega ning siseriiklikes relvi käsitlevates õigusaktides piirangute kehtestamisega.

13. Väikerelvade ja vastava laskemoona olemasolevate koguste vähendamiseks rakendatavate põhimõtete ja meetmete hulgas nimetatakse I jaotise artiklis 4 eelkõige asjakohase abi osutamist riikidele, kes taotlevad toetust oma territooriumil asuvate liigsete väikerelvakoguste ja nende laskemoona kontrollimiseks või likvideerimiseks, ning usaldust suurendavate meetmete edendamist ja algatusi, millega toetatakse liigses koguses või ebaseaduslikult hoitavate väikerelvade ja laskemoona vabatahtlikku loovutamist.

14. Vaidlusaluse ühismeetme II jaotises „Euroopa Liidu osalemine erimeetmetes" nähakse eelkõige ette majanduslik ja tehniline abi programmidele ja projektidele, mis aitavad otseselt ja märgatavalt kaasa I jaotises sätestatud põhimõtete ja meetmete kohaldamisele.

15. II jaotise artikli 6 lõike 2 kohaselt võtab Euroopa Liit selle abi andmisel arvesse eelkõige seda, kas vastuvõtja täidab ühismeetme artiklis 3 nimetatud põhimõtetega seotud kohustusi, kas ta austab inimõigusi, täidab rahvusvahelise humanitaarõiguse ja õigusriigi kaitse põhimõtteid ning kas ta täidab oma rahvusvahelisi kohustusi, eelkõige kehtivaid rahulepinguid ja relvakontrolli kokkuleppeid.

16. II jaotise artikkel 8 sätestab:

„Nõukogu märgib, et komisjon kavatseb oma tegevusega toetada käesoleva ühismeetme eesmärkide ja prioriteetide saavutamist vajaduse korral asjakohaste ühenduse meetmete abil."

17. II jaotise artikli 9 lõige 1 sätestab:

„Nõukogu ja komisjon vastutavad selle eest, et liidu toimingud seoses väikerelvadega oleksid kooskõlastatud, eelkõige arvestades liidu arengupoliitikat. Sel eesmärgil esitavad liikmesriigid ja komisjon nõukogu asjaomastele organitele kõikvõimalikku asjakohast teavet. Nõukogu ja komisjon tagavad asjaomaste meetmete rakendamise vastavalt oma volitustele."

C. *Vaidlustatud otsus*

18. Nõukogu võttis 2. detsembril 2004 vastu antud kohtuasjas vaidlustatud otsuse vaidlusaluse ühismeetme rakendamise ja LARMÜ-le antava Euroopa Liidu toetuse kohta seoses kerg- ja väikerelvade moratooriumiga. [9] Vaidlustatud otsuse õiguslikuks aluseks on vaidlusalune ühismeede, eriti selle artikkel 3, ning EL artikli 23 lõige 2.

9 — Selle moratooriumi kuulutasid pidulikult välja LARMÜ liikmesriikide riigipead ja valitsusjuhid Abuja tippkohtumisel 30.—31. oktoobril 1998 kolmeks aastaks, mida pikendati 2001. aastal täiendavalt kolmeks aastaks. „Lääne-Aafrikas kehtestatud relvavedude ja -tootmise moratooriumi deklaratsiooni" tekst on kättesaadav järgmisel veebiaadressil: http://www.grip.org/bdg/g1650.html.

19. Vaidlustatud otsuse preambulis on märgitud järgmised põhjendused:

„(1) Väike- ja kergrelvade liigne ja kontrollimatu kogunemine ja levik seavad ohtu rahu ja julgeoleku ning piiravad säästva arengu võimalusi; selline olukord valitseb eelkõige Lääne-Aafrikas.

(2) [Vaidlusaluse] ühismeetme […] artiklis 1 sätestatud eesmärkide saavutamiseks kavatseb Euroopa Liit tegutseda rahvusvaheliste organite kaudu, mis on pädevad usaldust loovate meetmete edendamisel. Käesoleva otsuse eesmärgiks on nimetatud ühismeetme rakendamine.

(3) Euroopa Liit leiab, et rahaline toetus ja tehniline abi aitaksid kindlustada [LARMÜ] algatust väike- ja kergrelvade alal.

(4) Euroopa Liit kavatseb seetõttu anda [LARMÜ-le] rahalist toetust ja tehnilist abi [vaidlusaluse] ühismeetme […] II jaotise kohaselt.”

20. Vaidlustatud otsuse artikli 1 kohaselt osaleb Euroopa Liit LARMÜ kergrelvade impordi, ekspordi ja tootmise moratooriumiga seotud projektide teostamises. Euroopa Liit annab sel eesmärgil rahalist toetust ja tehnilist abi, et luua LARMÜ tehnilise sekretariaadi juurde kergrelvade üksus ning muuta moratoorium LARMÜ liikmesriikide vaheliseks kergrelvi käsitlevaks konventsiooniks.

21. Vaidlustatud otsuse artikkel 3 sätestab:

„Käesoleva otsuse rahalise rakendamise eest vastutab komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon [LARMÜ-ga] rahastamislepingu Euroopa Liidu tagastamatu abina antava rahalise toetuse kasutamise tingimuste kohta. […]”

22. Vaidlustatud otsuse artikli 4 lõikes 2 märgitakse:

„Eesistujariik ja komisjon esitavad pädevatele nõukogu organitele korrapäraseid aruandeid

Euroopa Liidu tegevuse ühtsuse kohta väikerelvade valdkonnas, eelkõige seoses rakendatava arengupoliitikaga, vastavalt [vaidlusaluse] ühismeetme […] artikli 9 lõikele 1. Komisjon annab täpsemalt aru artikli 3 esimeses lauses nimetatud aspektide kohta. See teave peab põhinema eelkõige [LARMÜ] korrapärastel aruannetel, mida esitatakse komisjoniga sõlmitud lepingu kohaselt."

ÜVJP alusel rahastatav ühismeede oleks võinud saada toetust üheksandast EAF-ist ja see oleks väga hästi sobinud LARMÜ regionaalsesse näidisprogrammi. Komisjonil on valmimas rahastamisettepanek kerg- ja väikerelvade kohta kehtestatud LARMÜ moratooriumi rakendamise toetamiseks soovituslikus summas 1,5 miljonit eurot.

Lõpuks kuulub ühismeede jagatud pädevusse, millel põhineb ühenduse arengupoliitika ja Cotonou' leping. [EL] artikkel 47 on jagatud pädevuse valdkondade suhtes kohaldatav samamoodi nagu ainupädevuse valdkondade suhtes, vastasel korral puuduks sellel suures osas kasulik mõju. Komisjon jätab endale õiguse kasutada oma sellealaseid õigusi." [10]

23. Komisjon tegi vaidlustatud otsuse vastuvõtmise kohta järgmise deklaratsiooni:

„Komisjon on seisukohal, et seda ühismeedet ei oleks tohtinud vastu võtta ja et projekti oleks tulnud rahastada Cotonou' lepingu alusel üheksandast [Euroopa Arengufondist (EAF)]. Seda arvamust kinnitab selgelt Cotonou' lepingu artikli 11 lõige 3, milles märgitakse asjakohaste meetmete hulgas sõnaselgelt väike- ja kergrelvade kogunemise vastu võitlemist. Peale selle nähtub 2004. aasta eelarve vastava ÜVJP eelarverea (19 03 02) märkustest, et selliste projektide rahastamine ÜVJP alusel on välistatud, kui Cotonou' leping juba katab neid projekte.

III. Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

24. Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud otsus;

10 — Dok nr 15236/04 ÜVJP 1039, 25. november 2004.

— tunnistada vaidlusalune ühismeede, eriti selle II jaotis õigusvastaseks ning seetõttu kohaldamatuks.

25. Nõukogu palub Euroopa Kohtul:

— jätta vaidlustatud otsuse tühistamise nõue põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— jätta komisjoni nõue, et vaidlusalune ühismeede tuleb kohaldamatuks tunnistada, vastuvõetamatuse tõttu ja teise võimalusena põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

26. Euroopa Kohtu president lubas 7. septembri 2005. aasta määrusega Euroopa Parlamendil komisjoni nõuete toetuseks menetlusse astuda.

27. Sama kuupäeva määrusega lubas Euroopa Kohtu president nõukogu nõuete toetuseks menetlusse astuda Hispaania Kuningriigil, Prantsuse Vabariigil, Madalmaade Kuningriigil, Rootsi Kuningriigil ning Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigil. Euroopa Kohtu president lubas 12. septembri 2005. aasta määrusega nõukogu nõuete toetuseks menetlusse astuda ka Taani Kuningriigil.

28. Komisjon ja nõukogu ning käesolevas kohtuasjas menetlusse astujad — peale Madalmaade Kuningriigi, kes oma esindajat ei saatnud — kuulati ära 5. detsembri 2006. aasta kohtuistungil.

IV. Analüüs

A. *Vastuvõetavus*

1. Vaidlustatud otsuse tühistamise nõude vastuvõetavus

29. Ei ole kahtlust — nõukogu ja tema nõuete toetuseks menetlusse astujad ei ole ka vastupidist väitnud —, et vaidlustatud otsuse tühistamise nõue on vastuvõetav,

kuna sellega tahetakse tuvastada, et akt, mille nõukogu võttis vastu EL lepingu V jaotise alusel („Sätted [ÜVJP] kohta"), tungib Euroopa Ühenduse pädevusalasse koostöö ja arenguabi vallas.

2. Vaidlusaluse ühismeetme õigusvastasuse väite vastuvõetavus

a) Poolte argumendid

30. Kuigi vaidlustatud otsus, mis põhineb EL artiklil 23 ja EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud vaidlusalusel ühismeetmel, ei kuulu põhimõtteliselt kohtuliku kontrolli alla vastavalt EÜ artiklile 230, tuleb meenutada, et EL artikli 46 punkti f kohaselt on Euroopa Ühenduste Kohtu volitusi ja nende volituste kasutamist käsitlevad EÜ asutamislepingu sätted kohaldatavad EL artikli 47 suhtes, mis näeb ette, et *miski EL lepingus ei mõjuta EÜ asutamislepingut*.

31. Seega on — samamoodi nagu EL artikli 46 punktist f ja EL artiklist 47 tuleneva kohtuliku kontrolli puhul praeguse EL lepingu VI jaotise (kolmas sammas) alusel vastu võetud nõukogu aktide suhtes — Euroopa Kohtu ülesanne jälgida, et õigusaktid, mida nõukogu väidab tuginevat EL lepingu V jaotisele, ei tungiks EÜ asutamislepingu sätetega ühendusele antud pädevusalasse.[11]

11 — Vt 12. mai 1998. aasta otsus kohtuasjas C-170/96: komisjon *vs.* nõukogu (EKL 1998, lk I-2763, punkt 16) ja 13. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-176/03: komisjon *vs.* nõukogu (EKL 2005, lk I-7879, punkt 39).

32. Nõukogu, keda toetavad Hispaania ja Ühendkuningriigi valitsused, on seisukohal, et õigusvastasuse väide, mille komisjon esitas vaidlusaluse ühismeetme vastu, on vastuvõetamatu, kuivõrd ühelt poolt ei ole Euroopa Kohus pädev otsustama ÜVJP-sse kuuluva õigusakti seaduslikkuse üle ja teiselt poolt ei ole sellisel privilegeeritud hagejal nagu komisjon nõudeõigust akti õigusvastasuse väitmiseks, kuivõrd ta oleks võinud nõuda otseselt selle tühistamist EÜ artikli 230 alusel esitatud hagiga.

33. Komisjon lükkab oma repliigis ning Hispaania ja Ühendkuningriigi valitsuste menetlusse astumise taotlusi puudutavates kirjalikes märkustes tagasi vastuväited õigusvastasuse väite vastuvõetavusele, tuletades kõigepealt meelde, et õigusvastasuse väide on esitatud ainult EL artikli 47 seisukohast, nimelt samadel põhjustel, millel põhineb tema põhinõue vaidlustatud otsuse tühistamiseks, ning seejärel tõdedes, et privilegeeritud hagejal on õigus väita normatiivakti õigusvastasust, kui väidetav õigusvastasus avaldub täielikult akti konkreetsel kohaldamisjuhul

pärast akti tühistamiseks EÜ artikli 230 viiendas lõigus ette nähtud hagi esitamise tähtaja möödumist.

b) Analüüs

34. Tahan kõigepealt täpsustada, et mulle näib ettepaneku selles järgus vajalik kontrollida vaidlusaluse ühismeetme vastu esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavust, sest sisuliselt ei saa minu arvates vaidlustatud otsuse ja vaidlusaluse ühismeetme sätete õiguspärasust hinnata eraldivõetuna.

35. Nõukogu ning Hispaania ja Ühendkuningriigi valitsuse esitatud vastuvõetamatuse väitega on seotud peamiselt kaks probleemi. Ühelt poolt on küsimus selles, kas EÜ asutamislepingu raames on niinimetatud „privilegeeritud" hagejal õigus esitada õigusvastasuse väidet akti vastu, mida ta oleks kindlasti võinud otseselt vaidlustada EÜ artikli 230 alusel. Teiselt poolt, kui vastus sellele küsimusele on kasvõi osaliselt jaatav, tuleb kindlaks teha, kas see lahendus laieneb ka olukorrale, kus — nagu antud juhul — akt, mille õigusvastasust väidetakse, võeti vastu EL lepingu V jaotise alusel. Neid kahte küsimust käsitlen alljärgnevalt järgemööda.

i) Privilegeeritud hageja poolt EÜ artikli 241 kohaselt määruse vastu esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavus

36. Tuleb meenutada, et vastavalt EÜ artiklile 241 võib *olenemata* EÜ artikli 230 viiendas lõigus ettenähtud tähtaja lõppemisest *iga menetlusosaline* menetluses, kus tuleb arutamisele Euroopa Parlamendi ja nõukogu ühiselt vastuvõetud *määrus* või nõukogu, komisjoni või EKP määrus, taotleda Euroopa Kohtult EÜ artikli 230 teises lõigus esitatud alustel selle määruse kohaldamata jätmist. [12]

37. Kõnesoleva akti laadi osas on kohtupraktikas lubatud, et õigusvastasuse väide ei piirdu EÜ artikli 241 tähenduses määruse vormis aktidega, ning nimetatud artikli laia tõlgendust eelistades keskendutakse pigem väidetavalt õigusvastase akti sisule, mis peab olema „üldiselt kohaldatav". [13]

12 — Kohtujuristi kursiiv.

13 — 6. märtsi 1979. aasta otsus kohtuasjas 92/78: Simmenthal *vs.* komisjon (EKL 1979, lk 777, punktid 40 ja 41). Vt ka eelkõige Esimese Astme Kohtu 26. oktoobri 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-6/92 ja T-52/92: Reinarz *vs.* komisjon (EKL 1993, lk II-1047, punkt 56) ja 2. oktoobri 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-222/99, T-327/99 ja T-329/99: Martinez jt *vs.* parlament (EKL 2001, lk II-2823, punkt 134).

38. Sellest täpsustusest järeldub esiteks, et ühelgi hagejal — seega ka privilegeeritud hagejal — ei ole nõudeõigust ametlikult neile adresseeritud otsuste õigusvastasuse väitmiseks, kui nad ei ole neid otsuseid otseselt vaidlustanud EÜ artikli 230 viiendas lõigus ette nähtud tähtaja jooksul, [14] välja arvatud juhul — millega antud juhul aga tegemist ei ole —, kui aktis on eriti tõsised ja ilmsed vead, mille tõttu võib akti lugeda õigustühiseks. [15]

39. Mis puutub EÜ artikli 241 isikulisse kohaldamisalasse, siis vaatamata selle artikli sõnastusele — mis võimaldab *igal menetlusosalisel*, *olenemata* EÜ artiklis 230 ettenähtud tähtaja lõppemisest, taotleda selles artiklis esitatud alustel määruse („üldiselt kohaldatava" akti tähenduses) kohaldamata jätmist — on viimastel aastakümnetel siiski mitmel korral tekkinud privilegeeritud hageja, näiteks ühenduse institutsiooni või liikmesriigi poolt EÜ artikli 241 alusel esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavuse küsimus.

40. Paistab, et see küsimus kipub korduma osaliselt sellepärast, et Euroopa Kohus on mitmel korral keeldunud otsustamast privilegeeritud hagejate poolt ühenduse määruste vastu esitatud õigusvastasuse väidete vastuvõetavuse üle, seda nii asjaomasel määrusel põhineva akti tühistamiseks esitatud hagide kui ka määrusest tulenevate kohustuste väidetava rikkumise eitamiseks esitatud vastuväidete puhul, [16] vaatamata paljude kohtujuristide ettepanekutele, milles viimased on peamiselt EÜ artikli 241 sõnastusest lähtuvalt avaldanud selle artikli alusel esitatud taotluste vastuvõetavuse kohta soosivat seisukohta. [17]

41. Märgin, et kuigi mõnedes sellistes kohtuasjades uuris Euroopa Kohus põhjalikult

14 — Vt privilegeeritud hagejate kohta 12. oktoobri 1978. aasta otsus kohtuasjas 156/77: komisjon *vs.* Belgia (EKL 1978, lk 1881, punkt 21); 30. juuni 1988. aasta otsus kohtuasjas 226/87: komisjon *vs.* Kreeka (EKL 1988, lk 3611, punkt 14); 10. juuni 1993. aasta otsus kohtuasjas C-183/91: komisjon *vs.* Kreeka (EKL 1993, lk I-3131, punkt 10) ja 29. juuni 1995. aasta otsus kohtuasjas C-135/93: Hispaania *vs.* komisjon (EKL 1995, lk I-1651, punktid 16 ja 17). Riigiabi kohta on ühenduse kohus leidnud, et õigusvastasuse väidet ei või esitada üksikabi ühisturuga kokkusobimatuks tunnistamist käsitleva komisjoni otsuse vastu abisaaja, kuigi nimetatud otsus ei ole ametlikult talle adresseeritud, aga mille tühistamiseks ta oleks võinud kahtlemata esitada hagi: vt õigusvastasuse väite kohta siseriiklikus kohtus (olukord, kus EÜ artikkel 241 ei ole kohaldatav) 9. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-188/92: TWD Textilwerke Deggendorf (EKL 1994, lk I-833, punktid 17 ja 18) ja ühenduse kohtus Esimese Astme Kohtu 13. septembri 1995. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-244/93 ja T-486/93: TWD *vs.* komisjon (EKL 1995, lk II-2265, punkt 103).

15 — Vt 30. juuni 1988. aasta otsus eespool viidatud kohtuasjas komisjon *vs.* Kreeka (punkt 16 ja viidatud kohtupraktika).

16 — Vt 13. juuli 1966. aasta otsus kohtuasjas 32/65: Itaalia *vs.* nõukogu ja komisjon (EKL 1966, lk 563); 18. septembri 1986. aasta otsus kohtuasjas 116/82: komisjon *vs.* Saksamaa (EKL 1986, lk 2519); 12. veebruari 1987. aasta otsus kohtuasjas 181/85: Prantsusmaa *vs.* komisjon (EKL 1987, lk 689, punkt 31); 27. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 204/86: Kreeka *vs.* nõukogu (EKL 1988, lk 5323); 25. juuli 1991. aasta otsus kohtuasjas C-258/89: komisjon *vs.* Hispaania (EKL 1991, lk I-3977) ja 18. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-331/00: Kreeka *vs.* komisjon (EKL 2003, lk I-9085). Viimasena nimetatud kohtuasjas ei esitanud Kreeka siiski selgesti õigusvastasuse väidet (vt kohtujurist A. Tizzano ettepaneku punkt 114).

17 — Vt kohtujurist K. Roemeri ettepanek eespool viidatud kohtuasjas Itaalia *vs.* nõukogu ja komisjon, lk 600; kohtujurist G. Slynni ettepanek eespool viidatud kohtuasjas Prantsusmaa *vs.* komisjon, lk 703; kohtujurist G. F. Mancini ettepaneku punkt 6 eespool viidatud kohtuasjas Kreeka *vs.* nõukogu ning kohtujurist M. Darmoni ettepaneku punktid 23–32 eespool viidatud kohtuasjas komisjon *vs.* Hispaania.

kõnesolevate määruste väidetavat õigusvastasust [18] ja talle oli esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavuse kohta soosiv ettepanek, [19] tekitas Euroopa Kohtu keeldumine nimetatud vastuvõetavuse üle sõnaselgelt otsustamast teatud küsimusi, millest võis tingitud olla ka kohtujurist F. G. Jacobsi reserveeritud hoiak 3. oktoobri 2002. aasta ettepanekus kohtuasjas komisjon *vs.* EKP [20] — mille juurde ma tulen käesolevas ettepanekus tagasi — selle küsimuse kohta „lõpliku arvamuse" esitamisel. [21]

42. Erimeelsusi näib tekitavat ka kohtuotsuse põhjenduste vastupidine tõlgendamine mõnede kohtuotsuste puhul, [22] kus ühenduse kohus on otsustanud, et EÜ artikkel 241 väljendab üldpõhimõtet, mis tagab kõikidele pooltele õiguse vaidlustada selle artikli alusel „üldiselt kohaldatavate" ühenduse määruste või aktide kehtivust *juhul, kui* neil ei olnud õigust esitada nende aktide vastu otseselt hagi EÜ artikli 230 alusel.

43. Nende põhjenduste kohaselt tundub seega, et õigus algatada määruse kohtulikku kontrolli tuleneb sellest, et puudub võimalus esitada hagi sellise akti tühistamiseks.

44. Ei ole ka päris tähtsusetu märkida, et nii nõukogu kui ka Hispaania valitsuse nõue tunnistada õigusvastasuse väide, mille komisjon esitas vaidlusaluse ühismeetme vastu, vastuvõetamatuks põhineb suurel määral just sellel arutluskäigul.

45. Erimeelsusi ei kaotanud kindlasti ka kohtuotsus Nachi Europe, mis tehti keerukas dumpinguvastaste tollimaksude kehtestamise valdkonnas ja milles Euroopa Kohus

18 — Nii oli see eespool viidatud kohtuotsustes komisjon *vs.* Saksamaa (punkt 8), Prantsusmaa *vs.* komisjon (punktid 4, 5 ja 31), Kreeka *vs.* nõukogu (punkt 11) ning Kreeka *vs.* komisjon (punkt 97). Märgin, et eespool viidatud kohtuasjas Itaalia *vs.* nõukogu ja komisjon jättis Euroopa Kohus õigusvastasuse väite vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata põhjusel, et puudus seos väidetavalt õigusvastase määruse ja vaidlustatud akti vahel; eespool viidatud kohtuasjas komisjon *vs.* Hispaania vältis Euroopa Kohus oskuslikult menetluslikku raskust, leides, et Hispaania valitsuse esitatud vastuväide ei puudutanud kõnesolevat määrust iseenesest, vaid kõnesolevale määrusele komisjoni esitatud kohustuste rikkumise hagis antud tõlgendust (kohtuotsuse punkt 6).

19 — Märgin siiski, et eespool viidatud kohtuasjas komisjon *vs.* Saksamaa ei pööratud sellele menetluslikule raskusele erilist tähelepanu, samas kui eespool viidatud kohtuasjas Kreeka *vs.* komisjon oli kohtujurist A. Tizzano soovitanud oma ettepaneku punktis 114 lükata õigusvastasuse väide tagasi peamiselt vastuvõetamatuse tõttu põhjusel, et Kreeka valitsus ei olnud vaidlustanud kõnesolevat määrust EÜ artiklis 230 ette nähtud tähtaja jooksul.

20 — 10. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas C-11/00: komisjon *vs.* EKP (EKL 2003, lk I-7147).

21 — Eespool viidatud kohtuasjas komisjon *vs.* EKP tehtud ettepaneku punktid 100 ja 190.

22 — Vt eespool viidatud kohtuotsus Simmenthal *vs.* komisjon (punkt 39). Vt ka Esimese Astme Kohtu eespool viidatud otsus Martinez jt *vs.* parlament (punkt 133) ja 10. aprilli 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-93/00 ja T-46/01: Alessandrini jt *vs.* komisjon (EKL 2003, lk II-1635, punkt 76; kohtujuristi kursiiv).

leidis, et ettevõtja, kellel on kahtlemata õigus esitada hagi ühenduse kohtusse, et nõuda dumpinguvastaseid tollimakse kehtestava ühenduse määruse tühistamist, ei saanud õiguskindluse põhjustel vaidlustada selle määruse kehtivust siseriiklikus kohtus algatatud kohtuvaidluses. [23]

46. Kuigi sellist lahendust seletab ka seda liiki määruste segalaadi olemus — nimelt on need normatiivsed ja võivad samal ajal puudutada üksikisikuid otseselt ja isiklikult, [24] võis kohtuotsuses Simmenthal *vs.* komisjon [25] võetud lähenemisviisile tuginemine, mida ma rõhutasin eespool punktis 42, ning selle laiendamine ühenduse määrusele — ilma et Euroopa Kohtu põhjendus piirduks pealegi konkreetselt dumpinguvastaste määrustega — samuti kaasa aidata sellele, et ikka veel ei ole selge, kuidas lahendada Euroopa Kohtus EÜ artikli 241 formaalsel kohaldamisel õigusvastasuse väiteid, mille on esitanud privilegeeritud hagejad.

47. Euroopa Kohus tegi eespool viidatud otsuses komisjon *vs.* EKP siiski olulised täpsustused, mis sunnivad möönma, et privilegeeritud hageja võib Euroopa Kohtus õigusvastasuse väitele tuginedes nõuda üldiselt kohaldatava või normatiivse akti kohaldamata jätmist.

48. Selles kohtuasjas nõudis komisjon, et tühistataks Euroopa Keskpanga (EKP) otsus pettuste vältimise kohta põhjusel, et selle otsusega rikuti Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. mai 1999. aasta määrust (EÜ) nr 1073/1999 Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdluste kohta. [26] EKP väitis tühistamishagi vastu esitatud vastuväidete hulgas, et määrus nr 1073/1999 on õigusvastane ja tuleb vastavalt EÜ artiklile 241 tunnistada kohaldamatuks, sest see olevat vastu võetud mitmeid asutamislepingu sätteid, eelkõige EKP-ga konsulteerimist käsitlevat EÜ artikli 105 lõiget 4 rikkudes. Komisjon leidis, et selline vastuväide ei ole vastuvõetav, kuna EKP-l ei ole nõudeõigust väita sellise akti õigusvastasust, mille tühistamist ta oleks võinud nõuda EÜ artikli 230 alusel.

49. Olles meenutanud ühelt poolt, et konkreetse otsuse adressaadil ei ole nõudeõigust selle otsuse õigusvastasuse väitmiseks, ja teiselt poolt, et vastavalt eespool viidatud

23 — 15. veebruari 2001. aasta otsus kohtuasjas C-239/99: Nachi Europe (EKL 2001, lk I-1197, punktid 37 ja 38).

24 — Nimetatud kohtuotsuse punkt 37 *in fine*.

25 — Eespool viidatud kohtuotsus (punkt 39).

26 — EÜT L 136, lk 1; ELT eriväljaanne 01/03, lk 91.

Nachi Europe kohtuotsusele võib ühenduse määrus saada üksikisiku jaoks lõplikuks, kui seda määrust tuleb käsitada talle adresseeritud konkreetse otsusena, mille tühistamist ta oleks võinud nõuda EÜ artikli 230 alusel,[27] märkis Euroopa Kohus, et need „põhimõtted […] ei mõjuta siiski *mingil määral* EÜ artiklis 241 sätestatud reeglit, mille *sõnastus* näeb ette, et iga menetlusosaline võib menetluses, kus tuleb arutamisele selles sättes nimetatud määrus, tuginedа EÜ artikli 230 teises lõigus esitatud alustele, et nõuda Euroopa Kohtus selle määruse kohaldamata jätmist".[28] Kuna selles kohtuasjas ei tõstatatud küsimust määruse nr 1073/1999 „üldise kohaldatavuse" kohta ning ei väidetud, et nimetatud määrust tuleks samastada otsusega, mis oleks sel juhul olnud adresseeritud EKP-le,[29] lükkas Euroopa Kohus komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväite tagasi ja uuris EKP esitatud õigusvastasuse väidet põhjalikult.

50. Euroopa Kohus tunnistas üksnes EÜ artikli 241 sõnasõnalise teksti põhjal iga menetlusosalise õigust taotleda sellealases menetluses „normatiivse" määruse kohaldamata jätmist ja kinnitas seekord sõnaselgelt paljude kohtujuristide seisukohta, mida ma eespool nimetasin.

51. Kui eespool viidatud kohtuotsusest komisjon *vs.* EKP peaks veel jääma kahtlus, kas selles otsuses EKP esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavuse kohta antud lahendus laieneb kõikidele privilegeeritud hagejatele, arvestades asjaolu, et EKP-l on EÜ artikli 230 kolmanda lõigu alusel õigus hagejana esineda vaid oma õiguste kaitseks, siis räägib sellise laiendamise poolt kõnesolevas otsuses märgitule lisaks sõnasõnaline ja loogiline argument.

52. Nimelt tuleb meenutada, et EÜ artikkel 241 annab igale menetlusosalisele õiguse taotleda määruse kohaldamata jätmist menetluses, kus seda määrust arutatakse, „*olenemata* [EÜ] artikli 230 viiendas lõigus ettenähtud tähtaja lõppemisest".[30]

53. Ei oleks aga loogiline reserveerida õigus esitada määruse vastu õigusvastasuse väidet ainult pooltele, kes ei saanud esitada tühistamishagi, kui EÜ artikli 241 sõnastuse kohaselt võib õigusvastasuse väidet esitada „olenemata" tühistamishagi esitamiseks ette nähtud tähtaja lõppemisest.[31]

27 — Vt vastavalt kohtuotsuse punktid 74 ja 75.

28 — Kohtuotsuse punkt 76 (kohtujuristi kursiiv).

29 — Kohtuotsuse punkt 77.

30 — Kohtujuristi kursiiv.

31 — Vt selle kohta kohtujurist M. Darmoni eespool viidatud ettepanek (punkt 25).

54. EÜ artikkel 241 kätkeb seega vaieldamatult privilegeeritud hagejate jaoks võimalust väita täiendavalt „normatiivse" määruse õigusvastasust, isegi kui nad oleksid võinud selle akti otseselt vaidlustada EÜ artikli 230 viiendas lõigus ette nähtud tähtaja jooksul.

55. Järelikult tuleb kindlaks määrata, kas seda järeldust saab laiendada juhtudele, kus õigusvastasuse väite esitab komisjon EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud ühismeetme vastu.

ii) EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud ühismeetme vastu esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavus

56. Kõigepealt leian ma, et nõukogu esitatud vastuvõetamatuse vastuväite esimene osa, mis on sõnastatud üldiselt ja tuleneb Euroopa Kohtu pädevuse puudumisest vaidlusaluse ühismeetme vastu esitatud õigusvastasuse väite üle otsustamisel, tuleb tagasi lükata eespool punktis 31 esitatutega analoogsetel põhjustel.

57. Kuna Euroopa Kohtu volitusi ja nende volituste kasutamist käsitlevad EÜ asutamislepingu sätted, mille hulka kuulub kindlasti ka EÜ artikkel 241, on kohaldatavad EL artikli 47 suhtes, siis võib Euroopa Kohus täiendavalt kontrollida, kas EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud nõukogu ühismeede, millel põhineb hagi esemeks olev otsus, tuleb kohaldamata jätta põhjusel, et nõukogu tungis selle ühismeetme vastuvõtmisel EÜ asutamislepinguga ühendusele omistatud pädevusalasse.

58. Nagu eelmisest punktist nähtub, piirab EL artikkel 47 loomulikult Euroopa Kohtu volitusi otsustada EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud õigusakti vastu esitatud õigusvastasuse väite üle, samamoodi nagu see piirab EÜ artikli 230 kohaldamist nende samade aktide suhtes. Seega peavad õigusvastasuse väite toetuseks esitatud väited, samamoodi nagu tühistamise põhinõude toetuseks esitatud väited minu arvates piirduma nõukogu pädevuse vaidlustamisega, nimelt sellise akti vastuvõtmise osas, mille õigusvastasust väidetakse põhjusel, et see akt tungivat EÜ asutamislepinguga ühendusele omistatud pädevusalasse.

59. Sellega seoses tuleb märkida, et eitamata oma nõuetes, et õigusvastasuse väide on üldise ulatusega ja esitatud vaidlusaluse ühismeetme kõikide sätete vastu, täpsustas komisjon oma kirjalikes märkustes siiski,

et kõnesoleva akti I jaotis (see tähendab artiklid 2–5), välja arvatud selle artikli 4 „teatud elemendid” [32], kuulub ÜVJP alla.

60. Sellest seisukohast lähtuvalt tuleks tuvastada, et Euroopa Kohus ei ole volitatud õigusvastasuse väite üle otsustama, kuna see väide puudutab eespool nimetatud artikleid. See ei tähenda siiski, et Euroopa Kohus ei saa nimetatud artikleid vaidlustatud otsuse õiguspärasuse kontrollimisel arvesse võtta, arvestades eelkõige asjaolu, et viimase ainus alus on vaidlusaluse ühismeetme artikkel 3.

61. Ühtlasi näib mulle, et antud juhul käsitletava õigusvastasuse väite vastuvõetavus ei sõltu niivõrd mitte komisjoni privilegeeritud hageja staatusest, kuivõrd pigem selle akti laadist, mille õigusvastasust väidetakse.

62. Kui vaidlusalune ühismeede on Euroopa Kohtu praktika tähenduses normatiivne või üldiselt kohaldatav ja seega olemuselt lähedane määrusele EÜ artikli 241 tähenduses, siis võib komisjon nagu iga menetlusosaline kasutada selles sättes ette nähtud õiguskaitsevahendit, et vaidlustada täiendavalt nõukogu pädevus selle akti vastuvõtmiseks. Kui aga vaidlusalust ühismeedet peaks käsitatama komisjonile adresseeritud otsusena, siis ei oleks komisjonil nõudeõigust nimetatud akti õigusvastasuse väitmiseks.

63. Sellega seoses tuleks meenutada, et vastavalt EL artikli 14 lõikele 1 kasutatakse ühismeetmeid eriolukordades, kus peetakse vajalikuks liidu operatiivmeedet, ja ühismeetmete puhul määratakse kindlaks nende eesmärgid, ulatus, liidule kättesaadavaks tehtavad vahendid, vajaduse korral nende kestus ja rakendamise tingimused. Peale selle seovad ühismeetmed EL artikli 14 lõike 3 alusel liikmesriike nende seisukohavõttude ja talitusviiside suhtes.

64. Tuletan antud juhul meelde, et vaidlusaluse ühismeetme artiklis 1 määratletakse kerg- ja väikerelvade hankimise ja leviku vastu võitlemisega seonduvad eesmärgid, samas kui selle I ja II jaotises täpsustatakse vastavalt ennetus- ja vastutegevust ning liidu erimeetmetes osalemist käsitlevad põhimõtted, mis võimaldavad nimetatud eesmärke saavutada. Vastavalt vaidlusaluse ühismeetme II jaotise sätetele peab nõukogu eelkõige otsustama vaidlusaluse ühismeetme I jaotises sätestatud põhimõtetele ja meetmetele otseselt ja märgatavalt kaasa aitavate projektide põhimõtted, korralduse ja rahastamise. Peale selle märgib nõukogu

32 — Vt eelkõige hagiavalduse punktid 52–54.

vaidlusaluse ühismeetme artikli 8 alusel, et komisjon kavatseb oma tegevusega toetada vaidlusaluse ühismeetme eesmärkide ja prioriteetide saavutamist. Lõpuks näeb vaidlusaluse ühismeetme artikkel 12 ette, et ühismeede jõustub selle vastuvõtmise päeval, täpsustamata selle adressaate.

65. Nende tunnuste järgi — ja kuigi vaidlusalusel ühismeetmel on vaieldamatult vähemalt selle II jaotises sellisele aktile omane operatiivaspekt — ei paista see ka akti II jaotise poolest mingil määral vastavat otsuse tunnustele, nii et see oleks adresseeritud komisjonile.

66. Pealegi ei väidetud õigusvastasuse väite vastu esitatud vastuvõetamatuse vastuväite toetuseks, et vaidlusalune ühismeede on komisjonile adresseeritud individuaalne otsus, ning ei nõukogu ega Hispaania ja Ühendkuningriigi valitsused ei vaidlustanud, et vaidlusalune ühismeede on üldiselt kohaldatav, nagu õigesti väitis komisjon.

67. Nendel asjaoludel leian ma, et õigusvastasuse väide, mille komisjon esitas vaidlusaluse ühismeetme vastu, on vastuvõetav — vähemalt nimetatud akti II jaotise osas.

68. Seda järeldust ei kummuta nõukogu argument, mille kohaselt komisjoni väited tõestavad, et vaidlusaluse ühismeetme väidetav õigusvastasus olevat olnud ilmne juba selle vastuvõtmise ajal, nii et komisjonil ei olevat nõudeõigust nüüd selle õigusvastasuse väitmiseks.

69. Kuna aga selline asjaolu ei ole EÜ artikli 241 tähenduses määruse vastu esitatud õigusvastasuse väite puhul asjassepuutuv, siis ei tule see hoopiski mitte arvesse sellise üldiselt kohaldatava akti nagu EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud vaidlusaluse ühismeetme vastu esitatud õigusvastasuse väite vastuvõetavuse määramisel.

70. Peale selle ei tähenda selle asjaolu asjassepuutumatuks tunnistamine, et komisjon võiks tühistamishagi esitamisel jätta kinni pidamata EÜ artikli 230 viiendas lõigus sätestatud kohustuslikust tähtajast. Tegelikult taotleb komisjon antud juhul ainult

vaidlusaluse ühismeetme kohaldamata jätmist vastavalt EÜ artiklile 241 ning kui see taotlus rahuldatakse, ei kaasne sellega veel akti või selle teatud sätete tühistamist.

71. Minu arvates tuleb seega nõukogu ning Hispaania ja Ühendkuningriigi valitsuse esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata ja tunnistada komisjoni poolt vaidlusaluse ühismeetme vastu esitatud õigusvastasuse väide vastuvõetavaks vähemalt selle ühismeetme II jaotise osas.

72. Vaidlustatud otsuse tühistamiseks esitatud nõuded ja komisjoni taotlus kuulutada vaidlusalune ühismeede või igal juhul selle II jaotis mitte-kohaldatavaks on seega vastuvõetavad.

B. *Põhiküsimus*

73. Nagu kohtuasja poolte ja menetlusse astujate vastavatest kirjalikest märkustest nähtub, on nad esiteks lahkarvamusel EL artikli 47 tõlgendamise ja ulatuse üle ning teiseks väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse ja ühenduse pädevuste suhte osas. Kolmandaks teevad nad kahe esimese küsimuse kohta esitatud argumentidest vastupidised järeldused vaidlustatud otsuse ja vaidlusaluse ühismeetme õiguspärasuse kohta.

74. Järgnevas arutluses uurin ma seega neid kolme teemat.

1. EL artikli 47 tõlgendamine ja ulatus

a) Poolte argumendid

75. Komisjon, keda toetab parlament, leiab, et väike- ja kergrelvade leviku vastast võitlust käsitlev vaidlustatud otsus tuleb tühistada, kuna see tungib ühenduse pädevusalasse arengukoostöö valdkonnas ega ole seega kooskõlas EL artikliga 47.

76. Komisjoni ja parlamendi sõnul kaitseb EL artikkel 47 ühenduse pädevusi EL lepingul põhineva Euroopa Liidu tegevuse suhtes, tõmmates „selge" piiri ühenduse ja Euroopa Liidu pädevuste vahele.

77. EL artikli 47 kohaselt ei ole ühenduse pädevuste ja ÜVJP raames tegutseva Euroopa Liidu pädevuste vahekord sarnane ühenduse pädevuste ja liikmesriikide pädevuste suhtega selles mõttes, et ühenduse ja Euroopa Liidu pädevuste piiritlemiseks ei saa kasutada eesõiguse põhimõtet. Kui sellises jagatud pädevuse valdkonnas nagu arengukoostöö poliitika säilib liikmesriikide pädevus tegutseda omaette, eraldi või ühiselt — tingimusel et ühendus ei ole oma pädevusi veel kasutanud —, siis ei kehti sama Euroopa Liidu puhul, kes peab EL artikli 47 alusel respekteerima ühenduse pädevusi nii ainupädevuste kui ka üldise pädevuse osas, isegi kui tegemist on pädevusega, mida ühendus ei kasuta.

78. Nõukogu väidab, et kui arutelu ühenduse ja Euroopa Liidu pädevuste jagunemise üle on mõistagi asjassepuutuv, siis on tõsi ka see, et antud juhul ei olevat ühendusel mingit pädevust (võimalikku või tegelikku) kerg- ja väikerelvade leviku vastu võitlemiseks.

79. EL artikli 47 tõlgendamise kohta väidab nõukogu, et sellega püütakse tagada asutamislepingutega omistatud pädevuste tasakaal ning et seda ei saa tõlgendada nii, et sellega kaitstakse ühendusele antud pädevusi Euroopa Liidu pädevuste arvelt. Nimelt toimib ühendus vastavalt EÜ artiklile 5 vaid talle EÜ asutamislepinguga antud volituste ning seatud eesmärkide piires.

80. Nõukogu lisab, et EL artikkel 47 ei takista ÜVJP raames selliste meetmete vastuvõtmist, milles kasutatakse samu vahendeid, mida ühendus rakendab arengukoostöö raames, kuivõrd nende meetmetega ei taotleta arengukoostöö eesmärke, vaid ÜVJP-st tulenevaid eesmärke.

81. Ühendkuningriigi valitsus omalt poolt leiab, et selleks, et EL lepingul põhinevat akti saaks pidada EL artikliga 47 vastuolus olevaks, peab olema täidetud kaks tingimust.

82. Esiteks peab ühendus olema pädev vastu võtma sama eesmärgiga ja samasisulist akti.

Isegi kui EL lepingu alusel vastu võetud akt puudutab küsimust, milles ühendus oleks võinud tegutseda talle määratud eesmärkide alusel, ei oleks tegemist EL artikli 47 rikkumisega, kui selle aktiga taotletakse täiesti erinevat eesmärki, nimelt konkreetselt ÜVJP valdkonda kuuluvat eesmärki.

83. Teiseks peab EL lepingul põhinev akt tungima ühendusele omistatud pädevusalasse, takistades või piirates viimase pädevuse teostamist. Selline eesõiguseefekt oleks aga välistatud sellises valdkonnas nagu arengukoostöö, kus ühendusel on paralleelsed pädevused. Paralleelsete pädevuste valdkonnas ei takistaks pelk asjaolu, et ühendus on oma pädevust kasutanud, Euroopa Liidul enda oma kasutada. Euroopa Liidul oleks ainult piirang seejuures järgida EL artiklis 3 sedastatud ühtsuskohustust.

b) Analüüs

84. Näib, et äge vaidlus, milles vastanduvad konkreetselt komisjon ja Ühendkuningriigi valitsus EL artikli 47 tõlgendamise üle, on vaid ilmsiks tulev osa põhimõttelisemast lahknevusest, mis käsitleb Euroopa Liidu struktuuri.

85. Komisjoni pooldatava mudeli järgi ei ole Euroopa Liidu ja ühenduse suhted võrreldavad ühenduse ja liikmesriikide suhetega. Selles mudelis, mida võiks pidada „kolmnurgaks", omab ja kasutab Euroopa Liit omaenda pädevust, mis ei ole samaväärne lihtsalt liikmesriikidele jäänud pädevuste ühise kasutamisega. Komisjon on seisukohal, et ühenduse ja ÜVJP raames tegutseva Euroopa Liidu vahel on „kindel" piir.

86. Ühendkuningriigi valitsus seevastu pooldab mudelit, mida võiks nimetada „dualistlikuks" ja mis näeb ühenduse ja Euroopa Liidu pädevuste vahelist piiri selles, mis eraldab ühendust selle liikmesriikidest. Teisisõnu ei tungi selle lähenemisviisi kohaselt EL lepingu V jaotisel põhinev Euroopa Liidu tegevus ühe EL artikli 11 lõikes 1 sätestatud eesmärgi, sealhulgas rahukaitse ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamise eesmärgi raames *kunagi* ühenduse pädevusalasse arengukoostöö valdkonnas, ka siis, kui selle tegevuse sisu on sama mis ühenduse tegevusel, sest sarnaselt ühenduse liikmesriikidele kasutab liit ühen-

duse pädevustega paralleelseid pädevusi, mistõttu ei ole vajadust kasutada EL artiklit 47. [33]

87. See arutelu võib esmapilgul näida retooriline, kuivõrd ei komisjon ega Ühendkuningriigi valitsus ei eita, et kontroll, mille Euroopa Kohus peab läbi viima, et kindlaks teha EL artikli 47 võimalikku rikkumist, peab põhinema vaidlustatud otsuse eesmärgi ja sisu objektiivsel hindamisel vaidlusaluse ühismeetme seisukohast. Ühendkuningriigi kirjalikest märkustest tuleb ühtlasi selgelt välja, et tema seisukoht eeldab, et hagi tuleb jätta rahuldamata, ilma et oleks vaja kontrollida vaidlustatud otsuse sisu, sest tegelikult oleks antud juhul EL artikli 47 rikkumise tuvastamiseks tõeliselt asjassepuutuv ainult Euroopa Liidu tegevusega taotletav eesmärk.

88. Vaatamata Ühendkuningriigi valitsuse välja pakutud analüüsi keerukusele, näib mulle, et tema argument tugineb teatud ekslikele eeldustele EL artikli 47 tõlgendamise kohta, nagu see tuleneb Euroopa Kohtu otsustest, millest tulenevalt tuleks tema seisukoht kõrvale jätta.

89. Üldise tähelepanekuna märgin ma kõigepealt, et Ühendkuningriigi valitsus ei väida, et Euroopa Liit võiks ÜVJP alusel vastu võtta meetme, mis taotleb arengukoostöö sotsiaalmajanduslikku eesmärki, rikkumata seejuures EL artiklit 47. See valitsus näib nimelt möönvat, sarnaselt nõukogu sõnaselgele seisukohale selles küsimuses, et Euroopa Liit ei võiks taotleda sellist eesmärki EL lepingu V jaotise raames. Igatahes väidavad nii nõukogu kui ka Ühendkuningriigi valitsus, et vaidlustatud otsus ja vaidlusalune ühismeede taotlevad ÜVJP alla kuuluvat eesmärki.

90. Seevastu väidab Ühendkuningriigi valitsus, et pädevuste paralleelsuse tõttu ei ole ühendusel kunagi takistatud võtta vastu meedet arengukoostöö alusel, isegi kui Euroopa Liit võttis ÜVJP raames vastu meetme, mille sisu on sarnane (nimelt antud juhul rahaline ja/või tehniline abi Aafrika regionaalsele organisatsioonile), kuid mis taotleb ühte EL artikli 11 lõikes 1 sätestatud eesmärkidest, antud juhul rahukaitset ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamist. See seisukoht põhineb osaliselt eeldusel, mille kohaselt peab Euroopa Kohtu praktika alusel olema EL artikli 47 rikkumise tuvastamiseks täidetud kaks sõltumatut tingimust: ühelt poolt peab ühendus olema pädev vastu võtma akti, mille sisu, aga eelkõige eesmärk

33 — Vt eelkõige Ühendkuningriigi menetlusse astuja seisukohtade punktid 70–72.

on analoogsed Euroopa Liidu poolt vastu võetud akti omadega; teiselt poolt, et selle aktiga tungitakse ühenduse pädevusalasse.

91. Kõigepealt tuleb meenutada, et vastavalt EL artiklile 47 ei mõjuta ükski Euroopa Liidu lepingu sätetest ühtki EÜ asutamislepingu sätet. [34]

92. EL artikli 47 funktsioon on tagada, et aktid, mis nõukogu väitel kuuluvad EL lepingu V ja VI jaotisesse, ei tungiks EÜ asutamislepingu sätetega ühendusele omistatud pädevusalasse. [35]

93. Meenutan ühtlasi, et eespool viidatud 13. septembri 2005. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* nõukogu rahuldas Euroopa Kohus tühistamishagi, mille komisjon esitas EL lepingu VI jaotise alusel vastu võetud nõukogu raamotsuse 2003/80/JSK keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu [36] vastu, tuvastades, et nii *eesmärgi kui sisu poolest* on raamotsuse artiklite 1–7 põhieesmärgiks keskkonnakaitse ning et need artiklid *oleks saanud õiguspäraselt vastu võtta* EÜ artikli 175 alusel. [37]

94. Euroopa Kohus täpsustas seejärel, et *„[n]eil asjaoludel* tuleb tõdeda, et kuna raamotsus *tungib* EÜ artikliga 175 ühendusele antud pädevusalale, on kogu raamotsus kui jagamatu tervik vastuolus EL artikliga 47." [38]

95. Vastupidiselt Ühendkuningriigi valitsuse arvamusele ei võimalda 13. septembri 2005. aasta kohtuotsuse eespool nimetatud põhjendused järeldada, et ühenduse pädevusalasse tungimise tingimus on iseenesest sõltumatu tingimusest, mis eeldab vaidlusaluse akti sisu ja eesmärgi kontrollimist. Pigem vastupidi, alustades selle kohtuotsuse punkti 53 väljendiga „neil asjaoludel", näitab Euroopa Kohus, et ta järeldab ühenduse pädevusalasse tungimist ja seega EL artikli 47 rikkumist, olles nõukogu raamotsuse

34 — Eespool viidatud 13. septembri 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (punkt 38).

35 — Vt eespool viidatud 12. mai 1998. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (punkt 16) ja 13. septembri 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* nõukogu (punkt 39).

36 — See raamotsus avaldati ELT L 29, lk 55; ELT eriväljaanne 19/06, lk 97.

37 — Eespool viidatud kohtuotsus (punkt 51; kohtujuristi kursiiv). Euroopa Kohus kohaldas seega, nagu märgiti selle kohtuotsuse punktis 45, väljakujunenud kohtupraktikat ühenduse õigusakti õigusliku aluse valiku kohta, mille kohaselt peab see valik „põhinema kohtulikult kontrollitavatel objektiivsetel teguritel, mille hulka kuuluvad eelkõige õigusakti eesmärk ja sisu".

38 — *Idem* (punkt 53; kohtujuristi kursiiv).

eesmärki ja sisu eelnevalt objektiivselt kontrollinud. Seega just selle kontrollimise tulemusel võiski Euroopa Kohus tuvastada, et eirati EL artiklit 47, ilma et tal tuleks veel kontrollida, kas on täidetud väidetav lisatingimus, mis tuleneb ühenduse pädevusalasse tungimisest.

96. Seejärel tuleb kontrollida Ühendkuningriigi valitsuse argumenti, mille kohaselt ei saa tulenevalt ühendusele arengukoostöö valdkonnas [39] antud pädevuste paralleelsest või täiendavast olemusest — võrreldes liikmesriikide pädevustega — ÜVJP eesmärki taotlev Euroopa Liidu meede kunagi tungida ühenduse pädevusalasse arengukoostöö valdkonnas.

97. Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et selle üldise lähenemisviisi tingimuseks on, et Euroopa Kohus vähemalt kontrollib, kas EL lepingu V jaotise alusel võetud Euroopa Liidu meetmega taotletav eesmärk on tõepoolest ÜVJP eesmärk, kuna Euroopa Liit ei või, nagu möönavad nõukogu ja Ühendkuningriigi valitsus, taotleda arengukoostöö eesmärki, mis ei ole talle määratud ühegi EL lepingu sättega. [40]

98. Teiseks tuleb märkida, et EL artikkel 47 ei näe ette EÜ asutamislepingu sätetele tagatud kaitses astmelisust liikmesriikide ja ühenduse vahelise pädevuste jagunemise järgi ning seega ühendusele antud pädevuste laadi järgi. EL artikkel 47 näib niisiis põhinevat eeldusel, et kõikide ühendusele antud pädevuste puhul peab olemata tagatud, olenemata nende jagunemisest ühenduse ja liikmesriikide vahel, et Euroopa Liit ei tungiks EL lepingu V ja/või VI jaotise alusel vastu võetud aktiga ühenduse pädevusalasse.

99. Samuti tuleneb eespool viidatud 12. mai 1998. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* nõukogu ja 13. septembri 2005. aasta kohtuotsusest komisjon *vs.* nõukogu, et Euroopa Kohus kontrollis EL artikli 47 võimalikku rikkumist aktidega, mille Euroopa Liit oli

39 — Märgin meeldetuletuseks ja igaks juhuks, et Euroopa põhiseaduse lepingu projekti artiklis I-12 (ELT (2004) C 310, lk 1) eristatakse liidu (ühendatult ühendusega) kolme „liiki" pädevusi, mis on vastavalt ainupädevus; teatud valdkonnas liikmesriikidega jagatud pädevus, kusjuures liikmesriigid teostavad oma pädevust „ainult niivõrd, kuivõrd liit ei ole oma pädevust teostanud või on otsustanud selle teostamise lõpetada," ja (määratlemata) pädevus teatud valdkondades „võtta meetmeid liikmesriikide meetmete toetamiseks, koordineerimiseks või täiendamiseks, ilma et see asendaks liikmesriikide pädevust neis valdkondades".

40 — Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale ei või õigusakti õigusliku aluse valik sõltuda ainult ühe institutsiooni veendumusest taotletava eesmärgi suhtes, vaid — nagu eespool 37. joonealuses märkuses juba täpsustati — see peab põhinema kohtulikult kontrollitavatel objektiivsetel teguritel: vt eelkõige 26. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 45/86: komisjon *vs.* nõukogu (EKL 1987, lk 1493, punkt 11) ja 11. juuni 1991. aasta otsus kohtuasjas C-300/89: komisjon *vs.* nõukogu (EKL 1991, lk I-2867, punkt 10).

vastu võtnud valdkondades (vastavalt viisapoliitika ja keskkonnapoliitika), milles ühendusel ei ole ainupädevust, vaid mis kuuluvad ühenduse ja liikmesriikide vahel jagatud pädevusalasse, ning milles ühendus ei olnud veel meetmeid võtnud.

100. Need elemendid näivad viitavat, et EL artikli 47 kohaldamine ei sõltu ühendusele omistatud pädevuse laadist ega pädevuste jagunemisest ühenduse ja liikmesriikide vahel, vaid ainult sellest, et ühendusel on see pädevus olemas. Ei saa aga eitada, et ühendusel on pädevused arengukoostöö vallas, nagu tõendavad EÜ asutamislepingu XX jaotise sätted.

101. Tõsi küll, nagu väidab Ühendkuningriigi valitsus, ühenduse volitused arengukoostöö valdkonnas täiendavad liikmesriikide volitusi.

102. Tuleb täheldada, et EÜ artikli 3 lõike 1 punktis r ja EÜ asutamislepingu XX jaotises osutatud ühenduse poliitika arengukoostöö alal „täiendab liikmesriikide poliitikat" vastavalt EÜ artikli 177 lõikele 1. Ühtlasi näeb EÜ artikli 180 lõige 1 ette, et „[ü]hendus ja liikmesriigid kooskõlastavad oma arengukoostöö poliitikat ning konsulteerivad üksteisega abiprogrammide suhtes" ja „võivad algatada ühismeetmeid". EÜ artikli 181 esimene lõik lisab, et „[o]ma pädevuse piires teevad ühendus ja liikmesriigid koostööd kolmandate riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega", samas kui selle teises lõigus täpsustatakse, et ühenduse volitused selles valdkonnas „ei piira liikmesriikide pädevust pidada läbirääkimisi rahvusvahelistes organites ja sõlmida rahvusvahelisi lepinguid".

103. Seega ei ole kahtlust, nagu Euroopa Kohus on juba tuvastanud 2. märtsi 1994. aasta kohtuotsuses — mis tehti pärast EL lepingu jõustumist, kuid mille asjaolud leidsid aset enne selle lepingu jõustumist —, et selles valdkonnas ei ole ühendusel ainupädevust. [41] Euroopa Kohus kinnitas muide seda hinnangut pärast EL lepingu jõustumist kohtuotsuses Portugal *vs.* nõukogu ja komisjon. [42]

104. Eespool viidatud kohtuotsuses parlament *vs.* nõukogu järeldas Euroopa Kohus

41 — 2. märtsi 1994. aasta otsus kohtuasjas C-316/91: parlament *vs.* nõukogu (EKL 1994, lk I-625, punkt 26).

42 — 3. detsembri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-268/94: Portugal *vs.* nõukogu ja komisjon (EKL 1996, lk I-6177, punkt 36). Euroopa Kohus täpsustas siiski, et ühendusel on eripädevus sõlmida arengukoostöö valdkonnas lepinguid kolmandate riikidega.

ühenduse ainupädevuse puudumisest, et liikmesriikidel on lubatud võtta ise, ühiselt või eraldi või koguni koos ühendusega kohustusi kolmandate riikide suhtes. [43]

105. Kuigi Euroopa Kohus ei kvalifitseerinud, mis liiki ühenduse pädevusega oli tegemist, tuleb märkida, et samamoodi nagu kohtujurist F. G. Jacobs oma ettepanekus selles kohtuasjas, lükkas Euroopa Kohus tervikuna tagasi parlamendi argumendid, milles väideti, et kuna ühendus oli oma pädevust teostanud, ei olnud liikmesriikidel enam lubatud enda oma teostada. [44] Kohtujurist F. G. Jacobsi arvates ei olnud see seisukoht vastuvõetav valdkonnas, kus ühendusel ja liikmesriikidel on paralleelsed pädevused. [45]

106. Ühes kaasaegses kohtuotsuses, millele käesoleva vaidluse pooled on korduvalt viidanud ja kus arutati, kas parlamendi vaidlustatud otsus on EÜ asutamislepingu artikli 173 (muudetuna EÜ artikkel 230) tähenduses vaidlustatav akt, meenutas Euroopa Kohus samuti, et ühendusel ei ole humanitaarabi valdkonnas ainupädevust ja et seega ei takista see liikmesriikidel teostada ühiselt oma sellealaseid pädevusi *nõukogus või selle väliselt.* [46]

107. Sellest tuleneb, et vastupidiselt komisjoni kirjalikes märkustes esitatule ei ole liikmesriikidel keelatud teostada oma pädevust arengukoostöö valdkonnas ka siis, kui ühendus on kõnesolevas valdkonnas enda oma teostanud. [47]

108. EÜ asutamislepingu XX jaotise sätete teisiti tõlgendamisega kaotaks EÜ artiklis 180 sätestatud ning ühendusele ja liikmesriikidele pandud kohustus — kooskõlastada oma arengukoostöö poliitika ning konsulteerida üksteisega abiprogrammide suhtes — kogu

43 — *Idem*.

44 — 10. novembri 1993. aasta ettepaneku punkt 42.

45 — Vt eelkõige eespool viidatud ettepaneku punktid 44 ja 50.

46 — 30. juuni 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-181/91 ja C-248/91: parlament *vs.* nõukogu ja komisjon (EKL 1993, lk I-3685, punkt 16; kohtujuristi kursiiv).

47 — Mõistagi ei tähenda arengukoostöö valdkonnas antud paralleelsed pädevused seda, et liikmesriigid vabanevad omaenda pädevuse teostamisel lojaalse koostöö kohustusest, mis tuleneb EÜ artiklist 10. Seda kohustust kinnitab muide ühenduse ja liikmesriikide arengukoostöö poliitika kooskõlastamise nõue, mida on nimetatud EÜ artikli 180 lõikes 1. Liikmesriik ei saa seega oma kahepoolse poliitika raames näiteks säilitada või pikendada arenguabi programmi kolmanda riigi jaoks, kellele ühendus on otsustanud abi andmise peatada, eelkõige inimõiguste tõsise rikkumise tõttu nimetatud kolmandas riigis.

oma kasuliku mõju. Komisjoni tõlgenduses ei oleks samuti arusaadav ühendusele ja liikmesriikidele EÜ artikli 180 lõikes 1 antud õigus algatada ühismeetmeid.

109. Ühenduse ja India Vabariigi vaheline partnerluse ja arengu alane koostööleping [48], mida arutati eespool viidatud kohtuotsuses Portugal *vs*. nõukogu ja komisjon, on muide üks ühenduse ja liikmesriikide paralleelse või täiendava pädevuse näide. Selle lepingu artikli 25 kohaselt ei mõjuta see leping ega ükski selle raames võetud meede liikmesriikide õigust algatada majanduskoostöö alal India Vabariigiga kahepoolset tegevust või vajadusel sõlmida viimasega uusi majanduskoostöölepinguid. Euroopa Kohus järeldas sellest sättest, et „üksnes see, et [leping] sisaldab sätteid konkreetses […] valdkonnas koostöö kohta, ei mõjuta […] pädevuse jagunemist ühenduse ja liikmesriikide vahel ega selles valdkonnas tehtava koostöö rakendamiseks võetavate ühenduse aktide õiguslikku alust". [49]

110. Sellegipoolest tuleb pädevuste jagunemist ühenduse ja liikmesriikide vahel eristada pädevuse jagunemisest ühenduse ning teise ja kolmanda samba raames tegutseva Euroopa Liidu vahel, mida reguleerib EL artikkel 47. [50]

111. Kui liikmesriigid võivad põhimõtteliselt vabalt tegutseda, [51] siis on Euroopa Liidu tegevus EL lepingu V ja VI jaotise alusel põhimõtteliselt välistatud, kui asjaomased pädevused on ette nähtud EÜ asutamislepinguga, olenemata ühendusele antud pädevuse laadist (ainupädevus, jagatud või paralleelne pädevus).

112. Kui kõrged lepinguosalised oleksid kavatsenud EL artikli 47 ulatust piiritleda vastavalt pädevuste jagunemisele ühenduse ja liikmesriikide vahel, ei oleks see artikkel kindlasti sõnastatud selliselt, et peale EL artiklis 47 konkreetselt osutatud sätete „ei mõjuta miski" EL lepingus EÜ asutamislepingut.

113. Asjaolu, et liikmesriikidel on vabadus tegutseda ühiselt, ei paista olevat vastuolus

48 — EÜT 1994, L 223, lk 35.

49 — Eespool viidatud kohtuotsus (punkt 47).

50 — Vt selle kohta kohtujurist J. Mazáki 28. juuni 2007. aasta ettepaneku punkt 58 (kohtuasi C-440/05: komisjon *vs*. nõukogu, Euroopa Kohtu menetluses).

51 — Välja arvatud ühenduse ainupädevus ja olukord, kus ühendus teostas oma pädevust valdkonnas, kus ta jagab samaaegselt pädevust liikmesriikidega.

sellega, et Euroopa Liidul on keelatud algatada EL lepingu V ja VI jaotise alusel meetmeid, mis võivad kuuluda ühenduse pädevusse.

114. Peale selle et — nagu väidab komisjon ja millega nõustuvad nõukogu ja Ühendkuningriigi valitsus — liikmesriigid ei teosta oma pädevust ühiselt, kui meede on EL lepingu V jaotise alusel vastu võetud nõukogu aktiga, seda enam, et selle akti, nagu vaidlustatud otsusegi, saab vastu võtta kvalifitseeritud häälteenamusega,[52] ei välistanud eespool viidatud 12. mai 1998. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. nõukogu ja 13. septembri 2005. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. nõukogu võimalikku EL artikli 47 rikkumist EL lepingu VI jaotise raames tegutseva Euroopa Liidu poolt — teises kohtuotsuse koguni otsustati, nagu nägime, et tegemist on ühenduse pädevusalasse tungimisega, samas kui ühendus ei olnud veel tegutsenud kõnesolevates valdkondades ja järelikult oli liikmesriikidel põhimõtteliselt veel pädevus tegutseda nimetatud valdkondades.

115. Ma ei näe põhjust, miks EL lepingu V jaotise ja ühenduse arengukoostöö poliitika vahekorra raames peaks EL artikli 47 tõlgendamine ja ulatus sõltuma pädevuse jagunemisest ühenduse ja liikmesriikide vahel vastavalt EÜ asutamislepingule.

116. Nagu ma eespool juba mainisin, püütakse EL artikliga 47 peaaegu hermeetiliselt säilitada EÜ asutamislepingul põhineva ühenduse meetme ülimuslikkus meetmete suhtes, mis võetakse EL lepingu V ja/või VI jaotise alusel — nii et kui meedet *võib* võtta EÜ asutamislepingu alusel, siis see *tulebki* võtta selle lepingu alusel.[53]

117. Ühenduse meetme kaitsmine tuleneb ka paljudest teistest EL lepingu sätetest.

118. Tõsi küll, välismeetmete osas määrab EL lepingu artikli 11 lõige 1 ÜVJP-le kohaldamisala, mis „hõlmab kõiki välis- ja julgeolekupoliitika valdkondi”, mis on piisavalt lai väljend selleks, et sisaldada ühenduse arengukoostöö poliitikat.

52 — Vastavalt EL artikli 23 lõikele 2 teeb nõukogu otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega eelkõige siis, kui ta võtab vastu otsuseid ühismeetme või ühise seisukoha rakendamise kohta.

53 — Vt selle kohta ka eespool viidatud kohtujurist J. Mazáki ettepaneku punkt 53.

119. Siiski ei saa seda EL lepingu V jaotises esitatud sätet lugeda eraldi, vaid vastupidi, seda tuleb tõlgendada nimetatud lepingu ühiste ja lõppsätete seisukohast, milles viidatakse Euroopa Liidule kui kolme samba „fassaadile".

120. Tuleb märkida, et peale EL artikli 47 sedastab EL artikkel 1, et nimetatud lepinguga kasutuselevõetavad poliitika- ja koostöövormid, nimelt ÜVJP, *täiendavad* Euroopa ühendusi, samas kui EL artikkel 2 täpsustab, et Euroopa Liit seab endale eesmärgiks „säilitada täiel määral *acquis communautaire* ja arendada seda edasi" — seda eesmärki korratakse veidi erineval kujul EL artikli 3 esimeses lõigus.

121. Seega on tõepoolest tegemist ühenduse tegevusvaldkondade kaitsmisega, nii et Euroopa Liit peab hoiduma sekkumast nendesse valdkondadesse, võttes kasutusele vähemintegreeritud koostöövormid kui EÜ asutamislepingus ettenähtud, nimelt need, mis on ette nähtud EL lepingu V ja VI jaotises. Kui materiaalsest küljest jääb viide ühenduse *acquis*' mõistele ebatäpseks, siis hõlmab see kahtlemata pädevusi, mis anti ühendusele.

122. Lõppkokkuvõttes võiks arvata, et ÜVJP hõlmab „kõiki välis- ja julgeolekupoliitika valdkondi", välja arvatud ühenduse pädevusalasse kuuluvaid välispoliitikavorme, näiteks ühist kaubanduspoliitikat või arengukoostöö poliitikat, olenemata sellest, kuidas jagunevad pädevused liikmesriikide ja ühenduse vahel. See lähenemisviis näib olevat ainus, mis tagab kõigi EL lepingu sätete ühtsuse.

123. Seda seisukohta kinnitab vastupidi juba Maastrichti lepinguga spetsiaalselt kehtestatud ja EL lepingu praeguses versioonis vastavalt EL artiklile 47 [54] säilitatud side, mis valitseb EÜ artiklite 60 ja 301 alusel majanduslike sanktsioonide kehtestamiseks võetava ühenduse meetme ja EL artikli 11 lõikes 1 sätestatud EL lepingu eesmärkide vahel välissuhete valdkonnas. Need EÜ asutamislepingu täiesti erilised sätted [55] näevad selgelt ette, et Euroopa Liit võib EL lepingu V jaotise alusel tegutsedes *ette näha* ühenduse meetme majandussuhete täielikult või osaliselt katkestamiseks või vähendamiseks ühe või mitme kolmanda riigiga, millega ühenduse meede on seega allutatud ÜVJP raames otsustatud meetmele.

54 — Nimelt — nagu see artikkel sätestab — ei mõjuta miski EL lepingus EÜ asutamislepingut, kui „seoses Euroopa Ühenduse asutamisega Euroopa Majandusühenduse asutamislepingut muutvatest […] sätetest […] ei tulene teisiti".

55 — Vt Esimese Astme Kohtu 21. septembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-306/01: Yusuf ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon (EKL 2005, lk II-3533, punkt 160) ja 21. septembri 2005. aasta kohtuotsus T-315/01: Kadi *vs.* nõukogu ja komisjon (EKL 2005, lk II-3649, punkt 124). Tuleb märkida, et nende mõlema otsuse peale esitati apellatsioonkaebus. Need Euroopa Kohtu menetluses olevad apellatsioonkaebused registreeriti vastavalt numbrite C-415/05 P ja C-402/05 P all.

124. Pealegi kahtlen ma, et Euroopa Liidu meede EL lepingu V jaotise alusel ei võiks *kunagi* tungida ühenduse pädevusalasse arengukoostöö valdkonnas, vastupidiselt Ühendkuningriigi valitsuse väidetule.

125. Sellega seoses meenutan, et Ühendkuningriigi valitsus ise möönab, et pädevusalasse tungimine on välistatud vaid sedavõrd, kuivõrd EL lepingu V jaotise alusel võetud Euroopa Liidu meede taotleb ÜVJP eesmärki. Ent nagu eespool märgitud, peab Euroopa Kohus väidetava EL artikli 47 rikkumise välistamiseks sellise eesmärgi ehtsust siiski kontrollima.

126. Lisaks näitab selgelt vaidlusaluse ühismeetme artikli 8 väga ettevaatlik sõnastus, mille kohaselt nõukogu „*märgib*, et komisjon *kavatseb* oma tegevusega toetada […] [vaidlusaluse] ühismeetme eesmärkide ja prioriteetide saavutamist *vajaduse korral asjakohaste ühenduse meetmete abil*”, [56] et nõukogu on täiesti teadlik asjaolust, et üldiselt võib tema poolt EL lepingu V jaotise alusel võetav meede tungida ühenduse pädevusalasse arengukoostöö valdkonnas.

127. Esitatud põhjendustest tuleneb, et EL artikli 47 tõlgendamine ja ulatus ei sõltu pädevuse jagunemisest ühenduse ja liikmesriikide vahel vastavalt EÜ asutamislepingule.

128. Euroopa Kohus peab antud juhul seega kontrollima, kas ühendusele arengukoostöö valdkonnas antud pädevuste alusel oleks vaidlustatud otsuse — arvestades selle eesmärki ja sisu ning vaidlusalust ühismeedet, mida sellega kavatsetakse rakendada — võinud vastu võtta ühendus vastavalt EÜ asutamislepingu XX jaotisele.

129. Kontrollimine sõltub siiski küsimusest, kas väike- ja kergrelvade leviku vastane võitlus iseenesest jääb ühenduse pädevusalast välja — mille üle pooled on samuti palju vaielnud. Kui see peaks nii olema, tuleks hagi põhimõtteliselt rahuldamata jätta.

56 — Kohtujuristi kursiiv.

2. Väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse ja ühenduse pädevuse suhe

a) Poolte argumendid

130. Komisjon ja parlament on seisukohal, et kuivõrd väike- ja kergrelvade leviku vastane võitlus on saanud arengukoostöö poliitika lahutamatuks osaks, kuulub see ühendusele selles valdkonnas antud pädevusse.

131. Nimelt on riigi kestev arengukoostöö tõhus ainult siis, kui on tagatud minimaalne stabiilsus ja demokraatlik õiguspärasus. Seda stabiilsust silmas pidades on demineerimise ning kerg- ja väikerelvade kahjutustamise poliitika möödapääsmatu vahend arengukoostöö poliitika eesmärkide saavutamiseks.

132. Komisjon rõhutab, et väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse integreerimine ühenduse arengukoostöö poliitikasse sätestati Cotonou' lepingus, kuigi tegemist on segalepinguga. Asjaolu, et kerg- ja väikerelvade kahjutustamine kuulub ühenduse arengukoostöö poliitikasse, kinnitab see, et see on integreeritud Lääne-Aafrika 19. veebruari 2003. aasta näidisprogrammis koostatud kavasse, ja et Euroopa Liidu 2004. aasta üldeelarvesse lisati ÜVJP peatüki all rida kergrelvade ja relvade salakaubaveo vastase võitluse operatsioonide rahastamiseks, „kuivõrd need meetmed ei ole juba ette nähtud Cotonou' lepingus, mis sätestab sama liiki meetmed AKV riikides".

133. Arengukoostööpoliitikat ning kerg- ja väikerelvade destabiliseerivat hankimist ühendavat seost tunnustab muide nõukogu ise, samuti rahvusvaheline kogukond. Oma vastuses menetlusse astujate seisukohtadele täpsustab komisjon, et see ei välista, et kerg- ja väikerelvade vastase võitluse mõned aspektid võiksid vastavalt nende eesmärgile ja sisule kuuluda ÜVJP alla.

134. Nõukogu, keda toetavad kõik menetlusse astuvad valitsused, leiab, et kerg- ja väikerelvade vastane võitlus ei kuulu ühendusele antud pädevusse.

135. Väike- ja kergrelvade leviku vastane võitlus ega üldisemad rahukaitse ja julgeoleku kindlustamise eesmärgid ei ole EÜ artiklites 2 ja 3 nimetatud ühenduse eesmärkide hulgas, vaid need kuuluvad eranditult EL lepingu alla, nimelt ÜVJP alla. Seevastu on EÜ artikli 177 lõike 1 kohaselt ühenduse poliitika põhieesmärk arengukoostöö alal vaesuse vähendamine. EÜ asutamislepingu sätteid ei saa tõlgendada laiendavalt nii, et see nõrgendab seotud, kuid eraldiseisvate õiguskordade kooseksisteerimist, nagu ka sammaste konstitutsioonilist ülesehitust.

136. Nõukogu, keda toetavad Prantsuse, Madalmaade ja Ühendkuningriigi valitsus, leiab, et asjaolu, et kerg- ja väikerelvade levik võib täiendavalt mõjutada säästva arengu perspektiive, ei tähenda, et see valdkond kuulub tervikuna ühenduse pädevusalasse. Nõukogu ja Ühendkuningriigi valitsus rõhutavad, et komisjoni loogika kohaselt kaotaks ÜVJP kogu kasuliku mõju.

137. Nõukogu, keda toetavad Hispaania, Prantsuse, Rootsi ja Ühendkuningriigi valitsus, rõhutab, et ühenduse pädevust kerg- ja väikerelvade vastase võitluse alal ei saa järeldada ka Cotonou' lepingust, võttes arvesse eelkõige sellise lepingu segalaadi, ega ka teistest komisjoni nimetatud õigusaktidest.

138. Kohtuistungil täpsustas Prantsuse valitsus, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. novembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 1717/2006, millega kehtestatakse stabiliseerimisvahend,[57] artikkel 3 kinnitab, et ühenduse arenguabi ei hõlma toetust kerg- ja väikerelvade vastu võitlemise meetmetele.

b) Analüüs

i) Sissejuhatavad märkused

139. Komisjoni esitatud argumentide kohta tuleb sissejuhatuseks teha kaks märkust.

140. Esiteks tuleb märkida, et käesoleva menetluse käigus on komisjon märgatavalt muutnud oma seisukohta, et väike- ja

57 — ELT L 327, lk 1.

kergrelvade leviku vastane võitlus on seotud ühenduse arengukoostöö poliitikaga. Kui oma hagiavalduses väitis komisjon sisuliselt, et nende relvade leviku vastane tegevus on ühenduse arengukoostöö poliitika lahutamatu osa, koguni igasuguse arengupoliitika osa,[58] siis oma vastuses menetlusse astujate seisukohtadele oli ta seisukohal, et see tegevus kuulub ühenduse pädevusse *niivõrd*, *kuivõrd* see tegevus on saanud ühenduse poliitika lahutamatuks osaks arengukoostöö valdkonnas, tunnistades järelikult, et selle tegevuse mõned aspektid võivad kuuluda ÜVJP alla.[59]

141. Selline komisjoni kirjalikesse märkustesse lisatud nüanss võib muuta analüüsi keerulisemaks, sest kui komisjon peaks selle lähenemisviisi juurde jääma, tuleks kindlaks määrata kriteeriumid, mis võimaldavad eristada arengukoostöö alla kuuluvaid väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse võimalikke aspekte nendest, mis kuuluvad ÜVJP kohaldamisalasse.

142. Nagu tuleneb eelkõige komisjoni suulistest avaldustest, näib komisjon sellega seoses piiritlevat kõnesolevaid meetmeid nende laadi järgi, tehes vahet ühelt poolt poliitilistel meetmetel — näiteks sõjaväe- või politseimissioonide korraldamine kohalike relvastatud rühmade desarmeerimiseks või kergrelvavabrikute demonteerimine —, mis kuuluvad ÜVJP alla, ning teiselt poolt kõnesolevas valdkonnas kohalike algatuste toetamiseks võetavatel tehnilistel ja rahalistel meetmetel, mis kuuluvad ühenduse pädevusse arengukoostöö valdkonnas.

143. Teisalt tuletan meelde, et nõukogu ja menetlusse astuvad valitsused eitavad kategooriliselt, et väike- ja kergrelvade leviku vastane võitlus kuulub kasvõi osaliselt arengukoostöö kohaldamisalasse.

144. Teiseks täheldan, et komisjon väitis oma kirjalikes märkustes üsna juhuslikult, et vaidlustatud otsus ja vaidlusalune ühismeede tungivad ka pädevusalasse, mis on ühendusele antud EÜ artikli 181a alusel, mis on EÜ asutamislepingu XXI jaotise ainus artikkel, mis käsitleb „majandus-, finants- ja tehnilist koostööd kolmandate riikidega”.[60]

58 — Vt hagiavalduse punktid 38 ja 40.

59 — Vt menetlusse astujate seisukohtade kohta tehtud komisjoni märkuste punkt 16 ja punktid 9, 11, 12 ja 19.

60 — Vt hagiavalduse punktid 52, 60 ja 63.

145. XXI jaotis lisati EÜ asutamislepingusse läbivaatamise korras Nice'i lepinguga. EÜ artikkel 181a näeb eelkõige ette, et ühendus teeb oma pädevuse piires majandus-, finants- ja tehnilist koostööd kolmandate riikidega, ilma et see piiraks muude EÜ asutamislepingu sätete ning eelkõige XX jaotise sätete kohaldamist.

146. Enne selle artikli jõustumist ja kuivõrd ühenduse aktid ei kuulunud teistesse poliitikavaldkondadesse, võttis ühendus vastu meetmeid ja sõlmis koostöölepinguid kolmandate riikidega, mis ei ole arengumaad, EÜ asutamislepingu artikli 235 alusel (nüüd EÜ artikkel 308), kuna puudus konkreetne õiguslik alus. [61]

147. EÜ asutamislepingusse uue XXI jaotise lisamine loob seega selle koostöö jaoks konkreetse õigusliku aluse ja hõlbustab ühenduse algatuste vastuvõtmise korda selles valdkonnas, ületades nõukogus kvalifitseeritud häälteenamuse kasutusele võtmise teel ühehäälsuse nõude, mis on EÜ artikli 308 järgi vajalik.

148. Kuivõrd EÜ artikkel 181a on kohaldatav, ilma et see piiraks XX jaotist arengukoostöö kohta, ei laiene see artikkel koostööle arengumaadest kolmandate riikidega, nagu muide möönis komisjon oma kirjalikes märkustes. [62]

149. Kuigi EÜ asutamislepingu sätetes korduvalt kasutatud „arengumaade" mõistet ei ole seal määratletud, on antud juhul täiesti selge, et kõik LARMÜ riigid, kelle heaks vaidlustatud otsus tehti, on Cotonou' lepingu osalised ja kuuluvad arengumaade hulka olenemata selle mõiste määratlemisel aluseks

61 — Vt eelkõige nõukogu 18. detsembri 1989. aasta määrus (EMÜ) nr 3906/89 Ungari Vabariigile ja Poola Rahvavabariigile antava majandusabi kohta (EÜT L 375, lk 11; ELT eriväljaanne 11/17, lk 40); nõukogu 5. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 2666/2000, mis käsitleb Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Horvaatia, Jugoslaavia Liitvabariigi ning endise Jugoslaavia Makedoonia Vabariigi abistamist ja millega tühistatakse määrus (EÜ) nr 1628/96 ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 3906/89 ja (EMÜ) nr 1360/90 ning otsuseid 97/256/EÜ ja 1999/311/EÜ (EÜT L 306, lk 1; ELT eriväljaanne 11/34, lk 301), ja nõukogu 26. veebruari 2001. aasta määrus (EÜ) nr 382/2001, mis käsitleb Euroopa Liidu ning Põhja-Ameerika, Kaug-Ida ja Okeaania industriaalmaade vahelisi koostöö- ja kaubandussuhteid edendavate projektide rakendamist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1035/1999 (EÜT L 57, lk 10; ELT eriväljaanne 11/36, lk 208). Kohtupraktika kohaselt on EÜ artikli 308 kasutamine akti õigusliku alusena põhjendatud vaid siis, kui üheski teises EÜ asutamislepingu sättes ei ole ühenduse institutsioonidele antud vajalikke volitusi selle akti vastuvõtmiseks: vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Portugal *vs.* nõukogu ja komisjon (punkt 21 ja viidatud kohtupraktika).

62 — Vt eelkõige hagiavalduse punkt 20.

võetud kriteeriumidest ja näitajatest.[63] Nii luges komisjon oma 26. aprilli 2000. aasta teatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule Euroopa Ühenduse arengupoliitika kohta[64] arengumaade kategooriasse majanduslikust, sotsiaalsest ja struktuurilisest seisukohast kõik riigid, kelle suhtes oli minevikus kohaldatud Lomé konventsiooni (mida nüüd asendab Cotonou' leping).

150. Seega tuleb viimase seost väike- ja kergrelvade leviku vastase võitlusega uurida üksnes ühenduse arengukoostööalase pädevuse seisukohast.

63 — Maailmapank kasutab tavaliselt väljendit „arengumaad" väikese ja keskmise sissetulekuga maade kohta vastavalt siseriiklikule kogutoodangule elaniku kohta. OECD arenguabikomitee lähtub alates 2005. aastast samadest kriteeriumidest, mis on üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määruses (EÜ) nr 1905/2006, millega luuakse arengukoostöö rahastamisvahend (ELT L 378, lk 41), mille II lisa puudutab OECD arenguabikomitee nimekirjas määratletud arengumaid ning mis sisaldab eelkõige LARMÜ liikmesriike. Märgin ühtlasi, et ÜRO kaubandus- ja arengukonverents koostab alates 1970. aastatest vähemarenenud maade nimekirja, mida uuendatakse iga kolme aasta tagant ja millest viimane põhineb kolmel kriteeriumil: siseriiklik kogutoodang elaniku kohta, inimkapital „human assets index'i" alusel ja majanduslik haavatavus. 2006. aastal kuulusid LARMÜ 15 liikmesriigist 12 riiki ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsi koostatud vähemarenenud maade nimekirja, st kõik peale Côte d'Ivoire'i, Libeeria ja Nigeeria: vt http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=3641&lang=2.

64 — KOM(2000) 212 (lõplik), lk 5. Vt ka eespool viidatud määruse nr 1905/2006 artikkel 30 ja II lisa.

ii) Arengukoostöö kohaldamisala

151. Enne selle küsimuse uurimist tuleks kõigepealt meenutada EÜ artikli 177 sätteid.

152. Selle artikli lõike 1 kohaselt edendab „[ü]henduse poliitika arengukoostöö alal […]:

— arengumaade, eriti kõige ebasoodsamas olukorras olevate arengumaade püsivat majanduslikku ja sotsiaalset arengut;

— arengumaade tõrgeteta ja järkjärgulist integreerumist maailmamajandusse;

— võitlust vaesuse vastu arengumaades."

153. Artikkel 177 täpsustab, et ühenduse poliitika sel alal aitab kaasa üldisele eesmärgile austada demokraatia ja õigusriigi arendamist ja tugevdamist ning inimõigusi ja põhivabadusi.

154. EÜ artikli 177 lõike 3 kohaselt täidab ühendus neid kohustusi ja arvestab eesmärke, mis ta on heaks kiitnud Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis ja teistes pädevates rahvusvahelistes organisatsioonides.

155. Selle artikli lõige 1 näitab, et arengukoostöö poliitika eesmärgid on eelkõige majanduslikud ja sotsiaalsed. Nende eesmärkide täitmisel peab ühendus kaasa aitama EÜ artikli 177 lõikes 2 sätestatud üldisele poliitilisele eesmärgile.

156. EÜ artikli 177 lõiget 3 silmas pidades võib kindlasti arvata, et lõikes 1 esitatud loetelu ei ole ammendav, kuivõrd ühendus peab arvestama rahvusvahelisel tasandil, sealhulgas eelkõige Ühinenud Rahvaste Organisatsioonis heaks kiidetud eesmärke.

157. Siiski ei tähenda see väljend peale asjaolu, et ühendus kohustub pädevates rahvusvahelistes organisatsioonides heaks kiidetud eesmärke ainult „arvestama", tingimata seda, et nimetatud eesmärgid võiksid ühendusele EÜ asutamislepingu XX jaotisega seatud eesmärkidele õigustatult kaasa aidata sel määral, et iga Euroopa Liidu ja/või ühenduse algatus arengumaade suhtes kuuluks kohe ühenduse arengupoliitikasse. [65]

158. Teistsugune tõlgendamine oleks kindlasti vastuolus EÜ artikliga 5, mille kohaselt — tuletan meelde — toimib ühendus EÜ asutamislepinguga talle antud volituste ning temale seatud eesmärkide piires.

159. Ent rahukaitset ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamist ei saa seostada ühegi konkreetselt ühendusele EÜ artiklites 2 ja 3 ega laiemalt EÜ asutamislepingu preambulis

65 — Märgin ühtlasi, et 2000. aastal ÜRO egiidi all heaks kiidetud aastatuhande kaheksa arengueesmärki, mida liikmesriigid ja ühendus püüavad saavutada, keskenduvad peamiselt inimeste eluliste esmavajaduste tagamisele, vaesuse vastu võitlemisele ja sotsiaal-majanduslikule arengule, nimelt äärmise vaesuse ja nälja kõrvaldamisele, kõigile alghariduse tagamisele, soolise võrdõiguslikkuse edendamisele ja naiste sõltumatusele, laste suremuse vähendamisele, sünnitajate ja emade tervishoiu parandamisele, HIV/AIDSi, malaaria ja teiste haigustega võitlemisele, keskkonnasäästlikkuse tagamisele ja arenguküsimustega tegelemiseks ülemaailmse partnerluse loomisele: vt selle kohta hiljutine nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, parlamendi ja komisjoni ühisavaldus Euroopa Liidu arengupoliitika küsimuses pealkirjaga „Euroopa arengukonsensus" (ELT 2006 C 46, lk 1).

määratud eesmärgiga. Kuigi ühenduse tegevus peab lähtuma rahukaitsest ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamisest, ei kuulu need mitte EÜ asutamislepingu, vaid EL lepingu eesmärkide ja konkreetselt ÜVJP alla vastavalt EL artikli 11 lõikele 1. [66]

160. Ühenduse arengukoostöö poliitikaga taotletavate eesmärkide sotsiaalmajanduslikku olemust kinnitas Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses Portugal *vs.* nõukogu ja komisjon.

161. Selles kohtuotsuses tunnistas Euroopa Kohus tõepoolest, et EÜ asutamislepingu artiklis 130u (nüüd EÜ artikkel 177) osutatud eesmärgid on laiaulatuslikud selles tähenduses, et nende saavutamiseks vajalikud meetmed peavad olema suutelised puudutama mitmeid erivaldkondi. [67] Ta täpsustas siiski ühelt poolt, et selleks, et nendes erinevates erivaldkondades saaks nõuetekohaselt vastu võtta koostöölepinguid EÜ asutamislepingu artikli 130y (nüüd EÜ artikkel 181) alusel, ei või nende klauslid sisaldada kohustusi, mis erinevad tegelikkuses arengukoostöö eesmärkidest, [68] ja veendus teisalt nimetatud koostöölepingu — mis oli sõlmitud lepingupoolte vahel uimastivastase võitluse alal — üht klauslit kontrollides, kas see klausel piirdub EÜ asutamislepingu artiklis 130u osutatud „majandusliku ja sotsiaalse arengu" eesmärkide või arengukoostöö „sotsiaalmajanduslike" eesmärkide saavutamiseks vajalikuga, ilma et nõutaks kõnesolevale valdkonnale eriomase pädevuse ja õigusliku aluse kasutamist. [69]

162. See lähenemisviis võib näida arengukoostöös taotletavate eesmärkide piiritlemiseks suhteliselt range.

163. Sellegipoolest on see rangus kaalutletud, nagu on näha eespool viidatud kohtuotsuses Portugal *vs.* nõukogu ja komisjon antud võimalusest võtta arengukoostöö kohaldamisalasse laias valikus valdkondi tingimusel, et need aitavad kaasa EÜ artiklis 177 osutatud eesmärkide saavutamisele.

164. Nii võttis ühendus vastu määruse (EÜ) nr 1724/2001, mis käsitleb jalaväemii-

66 — Vt selle kohta eespool viidatud Esimese Astme Kohtu otsus Yusuf ja Al Barakaaf International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon (punktid 152–155) ja kohtuotsus Kadi *vs.* nõukogu ja komisjon (punktid 116–119).

67 — Eespool viidatud kohtuotsus (punkt 37).

68 — *Idem* (punkt 39).

69 — *Ibidem* (punktid 60, 61 ja 63).

nide vastast tegevust arengumaades,[70] mille eesmärk on vastavalt selle artiklile 2 aidata jalaväemiinide tagajärgede all kannatavatel riikidel „luua nende majanduslikuks ja sotsiaalseks arenguks vajalikud tingimused", tuletades seejuures viieteistkümnendas põhjenduses meelde, et on vaja tagada selle määruse alusel võetavate meetmete vastavus Euroopa Liidu välispoliitikale, sealhulgas ühisele välis- ja julgeolekupoliitikale.

165. Demineerimisprojektide näide tõestab, et julgeolekualased meetmed võivad kuuluda arenguabi kohaldamisalasse tingimusel, et need on mõeldud EÜ artiklis 177 osutatud sotsiaalmajandusliku arengu eesmärkide saavutamiseks.

166. Arengukoostöö eesmärkide piiritlemine, ilma et valdkonnad, milles seda koostööd võidakse teha, jääksid *a priori* selle kohaldamisalast välja, võimaldab minu arvates tagada selle poliitika dünaamilisuse, tagades samas, et ühendus järgib EÜ artiklis 5 sätestatud volituste andmise ja eesmärkide seadmise põhimõtet.

167. Selline lähenemisviis on minu arvates kooskõlas ka EÜ asutamislepingu üldise ülesehitusega, mille eesmärk on saavutada piiratud eesmärgid tõhusate vahendite abil ja mitte vastupidi.

168. Jääb siiski veel küsimus, mil määral peab konkreetne meede seonduma EÜ artiklis 177 osutatud sotsiaalmajandusliku arengu eesmärkidega selleks, et see meede võiks kuuluda ühenduse pädevusalasse vastavalt EÜ asutamislepingu XX jaotisele.

169. Ei saa eitada, et on olemas seos ühelt poolt EL artikli 11 lõikes 1 osutatud rahukaitse ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamise, samuti vägivaldsete konfliktide ennetamise ning teiselt poolt arengu vahel. Ükski käesoleva vaidluse pooltest seda ka ei vaidlustanud ning on vaieldamatu, et paljude maailma riikide arengut pärsivad laastavad relvastatud konfliktid ja julgeoleku puudumine.[71]

170. Siiski ei saaks sellise seose tõttu arengukoostöö kohaldamisalasse lisada meetmeid,

70 — Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2001. aasta määrus (EÜT L 234, lk 1; ELT eriväljaanne 11/38, lk 133). See määrus tunnistati kehtetuks alates 1. jaanuarist 2007 ja asendati eespool viidatud määrusega nr 1717/2006.

71 — Vt teiste hulgas eespool viidatud „Euroopa arengukonsensuse" deklaratsiooni punkt 37.

millega kaasneks Euroopa Liidu sammaste ülesehituses ette nähtud pädevuste jagunemise eiramine.

171. Oleks ennatlik ja liialdav arvata, et kõik meetmed, mis *edendavad* arengumaa majanduslikku ja sotsiaalset arengut, kuuluvad EÜ asutamislepingu XX jaotise kohaselt ühenduse pädevusalasse.

172. Teistsugune tõlgendamine jätaks kahtlemata ülejäänud ühenduse poliitikavaldkonnad, nagu ühise kaubanduspoliitika, nende mõttest ja tõhususest ilma. [72] See võiks ka kahjustada EL lepingu V jaotise sätete kasulikku mõju vaatamata ühenduse tegevusele EÜ artiklis 5 seatud piiridele.

173. EL artikli 47 ja EÜ artikli 5 respekteerimise vahelise tasakaalu tagamine eeldab, et kui meede võib kuuluda ÜVJP eesmärkide kohaldamisalasse ja aidata kaasa ka ühenduse arengupoliitika sotsiaalmajanduslike eesmärkide saavutamisele, püütakse meetme sisu ja eesmärki arvestades saavutada selle põhieesmärki.

174. Sellisest arutluskäigust lähtus Euroopa Kohus eespool viidatud 13. septembri 2005. aasta kohtuotsuses komisjon *vs.* nõukogu, millega — meenutagem — tühistas ta nõukogu raamotsuse 2003/80/JSK artiklid 2–7, kuigi need sisaldasid liikmesriikide kriminaalõigusnormide osalist ühtlustamist, [73] kuivõrd nende eesmärkide ja sisu kontrollimine oli näidanud, et nende *„põhieesmärk* oli keskkonnakaitse". [74]

175. EL artikli 47 ja EÜ artikli 5 koostoimest lähtuvalt tuleb samuti tunnistada, et kui Euroopa Liidu meetme põhieesmärk (ja mõistagi *a fortiori* ainus eesmärk) on rahukaitse ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamine, aidates seejuures kaudselt kaasa arengumaade sotsiaalmajanduslikule aren-

72 — Enne ühendusele arengualase pädevuse ametlikku andmist otsustas Euroopa Kohus teatud arengumaadest pärit teatud toodetele üldiste tariifsete soodustuste kohaldamise kohta, et kui see kava väljendab kaubandussuhete uut kontseptsiooni, kus jäetakse palju ruumi arengueesmärkidele, ei tähenda „seos arenguprobleemidega", et akt ei kuulu ühise kaubanduspoliitika valdkonda: vt 26. märtsi 1987. aasta otsus kohtuasjas 45/86: komisjon *vs*. nõukogu (EKL 1987, lk 1493, punktid 18 ja 20).

73 — Eespool viidatud kohtuotsus (punkt 47).

74 — *Idem* (punkt 51; kohtujuristi kursiiv).

gule, on ühenduse pädevusalasse tungimine välistatud.

176. Kui aga meetme kaks eesmärki on lahutamatult seotud, ilma et üks neist oleks teise suhtes teisejärguline ja kaudne, [75] tuleks Euroopa Liidu ja ühenduse suhete erilisest olemusest tulenevalt esmatähtsaks pidada ühenduse õiguslikku alust, arvestades, et nende suhete raames näib mulle eriti raske — kui mitte võimatu — pidada Euroopa Liidu õiguse praeguses järgus võimalikuks kahe õigusliku aluse kasutamist, rikkumata seejuures EL artiklit 47. [76]

75 — Euroopa Kohtu praktikas välja töötatud kriteeriumi kohaselt: vt selle kohta 10. jaanuari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-178/03: komisjon *vs.* parlament ja nõukogu (EKL 2006, lk I-107, punktid 42 ja 43 ja viidatud kohtupraktika).

76 — Märgin, et EÜ asutamislepingu raames on kahe õigusliku aluse kasutamine erandlik ja välistatud juhul, kui vaatlusaluse aktiga taotletavate eesmärkide lahutamatule olemusele vaatamata on ühe ja teise õigusliku aluse jaoks ettenähtud menetlused ühildamatud ja/või juhul, kui õiguslike aluste kumuleerumine võib kahjustada parlamendi õigusi: vt eespool viidatud kohtuotsus komisjon *vs.* parlament ja nõukogu (punkt 57 ja viidatud kohtupraktika). Kohtuasjas pädevuste jagunemise kohta Euroopa Liidu teise ja esimese samba vahel paistaks kahe õigusliku aluse kumuleerimine samuti võimatu, arvestades EL lepingu V jaotise ja EÜ asutamislepingu XX jaotise raames kehtestatud erinevaid menetluslikke nõudeid. Seega, kui ÜVJP eesmärki taotleva ühismeetme võtab põhimõtteliselt vastu ainult ühehäälselt otsustav nõukogu (tingimusel et kohaldatakse EL artikli 23 lõiget 2), siis arengukoostöö valdkonnas näeb EÜ artikli 179 lõige 1 ette, et „meetmed, mis on vajalikud [EÜ] artiklis 177 seatud eesmärkide saavutamiseks" võtab nõukogu vastu kaasotsustusmenetluse korras. Samamoodi võib ka kahelda, et rahalise ja/või tehnilise abi andmise ja ühe või teise samba üldiselt kohaldatavatel aktidel põhinevate otsuste vastuvõtmise menetlusi võiks ühildada, sest EL lepingu V jaotise raames on selliseid otsuseid pädev vastu võtma nõukogu, samas kui arengukoostöö raames on rahalise ja/või tehnilise abi meetmete võtmine komisjoni pädevuses.

iii) Väike- ja kergrelvade leviku vastane võitlus ja arengukoostöö

177. Esitatud hinnangust võib juba arvata, et väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse täieliku väljajätmisega ühenduse arengukoostööalase poliitika kohaldamisalast ei saa nõustuda.

178. Nimelt ei jää see valdkond, samamoodi nagu uimastitevastane võitlus ja demineerimine, *a priori* ühepoolsete meetmete või ühenduse ja kolmandate riikide vahel arengukoostöö valdkonnas sõlmitud lepingute kohaldamisalast välja, kuivõrd võetavate või kavandatavate meetmete põhieesmärk on arengukoostöö ning need aitavad kaasa selle poliitika sotsiaalmajanduslike eesmärkide saavutamisele.

179. Minu arvates kinnitavad seda analüüsi Euroopa Liidu institutsioonide algatused väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse alal.

180. Külma sõja perioodil soetasid paljud riigid väga suured tavarelvavarud, mis pidasid külma sõja lõpul mitmetel, eelkõige riigistruktuuride nõrgestamisega seonduvatel põhjustel ülal 1990. aastate relvastatud konflikte. [77]

181. 26. juunil 1997, mõned päevad pärast Amsterdami Euroopa Ülemkogu, võttis Euroopa Liidu Nõukogu vastu esimese Euroopa Liidu poliitilise algatuse väike- ja kergrelvade leviku vastase võitluse valdkonnas — „tavarelvade salakaubaveo ennetamise ja selle salakaubaveo vastu võitlemise programmi" [78] (edaspidi „1997. aasta programm"). 1997. aasta programm, mis vastas paljudele ÜRO peaassambleel vastu võetud resolutsioonidele [79], sisaldas sisemist osa, mis oli suunatud liikmesriikidele, kes pidid intensiivistama ühiseid jõupingutusi relvade salakaubanduse ennetamiseks ja selle vastu võitlemiseks oma territooriumil, [80] ja välist osa, milles kuulutati, et ühendus ja liikmesriigid võtavad oma vastavate pädevuste piires kooskõlastatud meetmeid, et aidata teistel riikidel ühelt poolt ennetada relvade salakaubandust ja teiselt poolt lõpetada — eelkõige „konfliktijärgsetes" olukordades, kui on olemas minimaalne julgeoleku- ja stabiilsusetase — relvade ringlus ja salakaubandus. [81] 1997. aasta programmi välistahu raames kavandatud meetmete hulgas on asjakohaste seaduste ja haldusmeetmete vastuvõtmine või tugevdamine relvavedude reguleerimiseks ja tõhusaks kontrollimiseks, relvade kokkukogumise, kokkuostmise ja hävitamise programmide koostamine, teavitusprogrammide koostamine relvade salakaubanduse kahjulike tagajärgede teadvustamiseks kohalike elanike hulgas ja endiste võitlejate kodanikuühiskonda lõimimise edendamiseks.

77 — Vt selle kohta 15. ja 16. detsembril 2005 kogunenud Euroopa Ülemkogul vastu võetud Euroopa Liidu kerg- ja väikerelvade ja nende laskemoona hankimise ja salakaubaveo vastu võitlemise strateegia (dok nr 5319/06 ÜVJP 31) punktides 1–8 esitatud analüüs. Selle dokumendi kohaselt on maailmas ringluses üle 600 miljoni kergrelva ja 1990. aastate 49 suuremast relvastatud konfliktist 47-s moodustasid põhirelvastuse kerg- ja väikerelvad. 2004. aasta maist pärineva uuringu kohaselt oli Lääne-Aafrikas ebaseaduslikult ringluses 8–10 miljonit kergrelva: vt A. Bah., *Mise en œuvre du moratoire de la CEDEAO sur les armes légères et de petit calibre dans la Sierra Leone d'après-guerre*, document de travail du Groupe de travail sur les armes légères, Comité coordonnateur canadien pour la consolidation de la paix, Ploughshares, Ontario, 2004, lk 3. See dokument on kättesaadav järgmisel veebiaadressil: www.ploughshares.ca/libraries/WorkingPapers/wp041fr.pdf.

78 — Programmi tekst on kättesaadav järgmisel veebiaadressil: http://grip.org/bdg/g1599.html.

79 — 1997. aasta programmis nimetatakse resolutsioone 51/45 F „meetmed tavarelvade salakaubanduse ja ebaseadusliku kasutuse peatamiseks", 51/45 L „[r]iikide abistamine väikerelvade ebaseadusliku ringluse peatamise ja nende relvade kokku kogumise" kohta ja resolutsioon 51/45 N „rahu tugevdamise kohta praktilise desarmeerimise meetmete abil", mis kõik kolm võeti vastu 10. detsembri 1996. aasta 79. täiskogu istungjärgul. Selles viimases resolutsioonis ütles ÜRO peaassamblee end olevat „veendunud, et terviklik ja ühitatud lähenemisviis konkreetsete desarmeerimismeetmete suhtes, eelkõige väike- ja kergrelvade ohjeldamine on sageli rahukaitseks ja julgeoleku kindlustamiseks vajalik tingimus ning see on seega iga tõhusa majandusliku ja sotsiaalse tõusu ja arengu protsessi aluseks".

80 — 1997. aasta programmi punkt 1.

81 — 1997. aasta programmi punktid 2 ja 3.

182. 1997. aasta programmi täiendati ja tugevdati eespool viidatud nõukogu 17. detsembri 1998. aasta ühismeetmega 1999/34/ÜVJP Euroopa Liidu osalemise kohta väike- ja kergrelvade destabiliseeriva hankimise ja leviku vastases võitluses, mis asendati 2002. aastal vaidlusaluse ühismeetmega.

183. Euroopa Liit võttis ühismeetme 1999/34/ÜVJP rakendamiseks vastu mitmed piirkondlikud erimeetmed [82], peamiselt rahalise toetuse ja tehnilise abi vormis, kerg- ja väikerelvade kokkukogumiseks ja hävitamiseks. [83]

184. 21. mail 1999 võttis nõukogu eespool osutatud ühismeetmele 1999/34/ÜVJP viidates vastu kergrelvi käsitleva resolutsiooni, milles ta märkis, et väikerelvade levik ja ebapiisavad kontrollid on õhutanud sisekonflikte või riigisiseseid konflikte, mis takistavad rahumeelset majanduslikku ja sotsiaalset arengut, [84] ja „soovitas ühendusel ja liikmesriikidel pöörata arengukoostöö raames erilist tähelepanu meetmetele", millega eelkõige „võetakse väikerelvade küsimus AKV riikide ja [Euroopa Liidu] teiste

82 — Nõukogu 15. novembri 1999. aasta otsus 1999/730/ÜVJP ühismeetme 1999/34/ÜVJP rakendamise kohta seoses Euroopa Liidu osalemisega käsi- ja kergete relvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Kambodžas (EÜT L 294, lk 5; ELT eriväljaanne 18/01, lk 111); nõukogu 17. detsembri 1999. aasta otsus 1999/845/ÜVJP ühismeetme 1999/34/ÜVJP rakendamise kohta seoses Euroopa Liidu osalemisega kerg- ja väikerelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Mosambiigis (EÜT L 326, lk 73); nõukogu 14. detsembri 2000. aasta otsus 2000/803/ÜVJP ühismeetme 1999/34/ÜVJP rakendamise kohta seoses Euroopa Liidu osalemisega kerg- ja väikerelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Lõuna-Osseetias (EÜT L 326, lk 1); nõukogu 12. märtsi 2001. aasta otsus 2001/200/ÜVJP ühismeetme 1999/34/ÜVJP rakendamise kohta seoses Euroopa Liidu osalemisega kerg- ja väikerelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Ladina-Ameerikas ja Kariibi mere maades (EÜT L 72, lk 1) ja nõukogu 29. novembri 2001. aasta otsus 2001/850/ÜVJP ühismeetme 1999/34/ÜVJP rakendamise kohta seoses Euroopa Liidu osalemisega kerg- ja väikerelvade destabiliseeriva kogunemise ja leviku vastases võitluses Albaanias (EÜT L 318, lk 1).

83 — Sarnaselt eespool viidatud otsusele 1999/845/ÜVJP, millega Euroopa Liit andis rahalise eraldise kujul abi relvade leidmiseks, kokkukogumiseks ja hävitamiseks Mosambiigis Lõuna-Aafrika ja Mosambiigi politsei piiriülestes ühisoperatsioonides (operatsioon Rachel); eespool viidatud otsusele 2000/803/ÜVJP, millega antakse seadmete vormis abi Lõuna-Osseetia kohalikele politseijõududele, kes tegelevad kerg- ja väikerelvade ohjeldamise, kokkukogumise ja hävitamisega selles piirkonnas, ja vähemal määral eespool viidatud otsusele 1999/730/ÜVJP, millega antakse rahalist ja tehnilist abi Kambodža valitsusele, eelkõige relvade ja laskemoona omandust, valdust, kasutamist, müüki ja üleandmist käsitlevate asjakohaste õigusnormide väljatöötamiseks, et välja töötada menetlusi käsirelvade vabatahtlikuks loovutamiseks ja liigsete käsirelvade leidmiseks ja hävitamiseks ning toetada kodanikuühiskonna programme, millega tõstetakse üldsuse teadlikkust käsi- ja kergete relvadega seotud probleemidest, ja eespool viidatud otsusele 2001/850/ÜVJP, millega antakse rahalist abi ÜRO arenguprogrammi egiidi all koostatud „kerg- ja väikerelvade kontrollimise programmile Albaanias", mis aitab eelkõige kaasa relvade kokkukogumise edendamisele selles riigis. Eespool viidatud otsusega 2001/200/ÜVJP andis Euroopa Liit rahalist abi Limas asuva Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna rahu, desarmeerimise ja arengu piirkondliku keskuse projektidele kohalike tolli- ja politseiteenistuste koolitamiseks.

84 — Resolutsiooni punkt 1. Resolutsiooni tekst on kättesaadav veebiaadressil: http://grip.org/bdg/g1786.html.

partneritega arengukoostöös peetavasse poliitilisse dialoogi, [et] *anda abi arengukoostöö raames riikidele, kes soovivad saada abi liigses koguses väikerelvade piiramiseks või likvideerimiseks, ja ette näha teisi stimuleerivaid meetmeid, mis soodustavad relvade vabatahtlikult loovutamist ja hävitamist*", ning „*kavandada vajadusel toetust, millega tugevdatakse valitsusorganeid ja asjaomaseid õigusakte väikerelvade üle parema kontrolli tagamiseks. Esimesed sekkumismeetmed võiksid puudutada […] Lääne-Aafrikat (LARMÜ), kus on tehtud märgatavaid edusamme ja kus on välja töötatud ja vastu võetud raamistik väikerelvade leviku vastu võitlemiseks*". [85] Nõukogu nõudis samuti, et kooskõlastatud ja täiendava lähenemisviisi tagamiseks oleks ühenduse tasandil tagatud Euroopa Liidu väikerelvade alase tegevuse ühtsus, eelkõige ÜVJP osas. [86]

185. 1997. aasta programm ja nõukogu 21. mai 1999. aasta resolutsioon näitavad, et nõukogu ei välistanud, et ühendus võiks võtta meetmeid kerg- ja väikerelvade leviku vastu võitlemiseks talle arengukoostöö valdkonnas antud pädevuste piires.

186. Neid nõukogu vastu võetud dokumente silmas pidades näib ebaloogiline väita, nagu teevad nõukogu ja Euroopa Kohtus menetlusse astuvad valitsused peale Madalmaade valitsuse, et kerg- ja väikerelvade vastase võitluse küsimus ei kuulu mingil juhul ühenduse arengukoostöö poliitikasse.

187. Mulle näib samuti, et kuigi Cotonou' lepingu artikli 11 lõikes 3, mille tõlgendamist ja ulatust käesoleva vaidluse pooled põhjalikult arutasid, ei täpsustata pädevuste jagunemist ühenduse ja liikmesriikide vahel, ei saa seda siiski tõlgendada nii, et igasugune ühenduse tegevus „väike- ja kergrelvade liigse ja kontrollimatu kogunemise vastase võitluse" toetamiseks on välistatud.

188. Teisest küljest, nagu tunnistas komisjon, ei tähenda selle valdkonna pelk nimetamine Cotonou' lepingus ka seda, et Euroopa Liidul ei ole mingit pädevust kerg- ja väikerelvade leviku vastase võitluse meetmete ja algatuste vastuvõtmiseks.

189. Ühenduse ja Euroopa Liidu vastavate pädevuste piiritlemine toimub seega kõnesoleva meetme eesmärgi kindlakstegemise

85 — Resolutsiooni punkt 7 (kohtujuristi kursiiv).
86 — Resolutsiooni punkt 9.

teel selle järgi, kas taotletakse eranditult või põhiliselt rahukaitse ja/või rahvusvahelise julgeoleku kindlustamise eesmärki — sel juhul kuulub meede ÜVJP alla — või sotsiaalmajanduslikku arengut, millisel juhul kuulub see ühenduse arengukoostöö poliitikasse. Seda lähenemisviisi kinnitavad ka Euroopa Liidu 2004. aasta eelarve ÜVJP peatüki selgitavad märkused, mis näitavad vaatamata oma soovituslikule laadile, et nii ühendus kui ka Euroopa Liit, kusjuures viimane tegutseb EL lepingu V jaotise alusel, võivad oma vastavate pädevuste alusel vastu võtta meetmeid kerg- ja väikerelvade kogunemise vastu võitlemiseks.

190. Ühtlasi ei arva ma, vastupidiselt Prantsuse valitsuse väidetule kohtuistungil, et käesolevas kohtuasjas võiks eespool viidatud määruse nr 1717/2006 artiklist 3 järeldada, et väike- ja kergrelvade leviku vastane võitlus jäetakse ühenduse arengukoostöö poliitika kohaldamisalast süstemaatiliselt välja.[87]

191. Nimetatud määruse artikli 3 lõige 1 näeb ette, et ühendus võib anda tehnilist ja rahalist abi, et reageerida kiireloomulisele olukorrale, kriisiolukorrale või tekkivale kriisiolukorrale, demokraatiat, avalikku korda, inimõiguste ja põhivabaduste kaitset või üksikisikute julgeolekut ja turvalisust ohustavale olukorrale või olukorrale, mis ähvardab laieneda relvastatud konfliktiks või tõsiselt destabiliseerida asjassepuutuvat kolmandat riiki või asjassepuutuvaid kolmandaid riike. Selle lõikes 2 loetletakse valdkonnad, milles nimetatud tehnilist ja rahalist abi antakse. Sellega seoses on artikli 3 lõike 2 punkti i esimeses lõigus märgitud „meetmete toetamine, et tegeleda ühenduse koostööpoliitika ja selle eesmärkide raames tulirelvade ebaseadusliku kasutamise ja nendele juurdepääsu mõjuga tsiviilelanikkonnale; selline toetus on piiratud uurimistegevuse, ohvriabi, üldsuse teadlikkuse parandamise ja õigusning haldusalase asjatundlikkuse ja heade tavade arendamisega". Selle sätte teine lõik, mida rõhutab Prantsuse valitsus, täpsustab, et „[a]bi antakse ainult ulatuses, mis on vajalik asjassepuutuva elanikkonna ühiskondliku ja majandusliku arengu tingimuste taastamiseks lõikes 1 osutatud kriisiolukordades või tekkivates kriisiolukordades. See ei hõlma meetmete toetamist relvastuse leviku tõkestamiseks".

192. Tuleb aga täheldada, et selle 1. jaanuaril 2007 jõustunud akti vastuvõtmisel tegid nõukogu ja komisjon ühisdeklaratsiooni, mille kohaselt leppisid need institutsioonid eelkõige kokku selles, et ühtegi määruse [nr 1717/2006] sätet ei tule tõlgendada nii, et see piirab kohtuasjas [C-]91/05 võetud

87 — Märgin, et isegi kui selline argument esitati ainult kohtuistungil ja see puudutab pärast hagiavalduse esitamist vastu võetud ühenduse õigusakti, tuleks see lugeda vastuvõetavaks, sest sellega vaidlustatakse ühenduse pädevus võtta vastu meetmeid kerg- ja väikerelvade leviku vastase võitluse valdkonnas, mis on avaliku korra küsimus ja mida võib seega ühenduse kohus tõstatada omal algatusel.

seisukohti, ja et „[k]uni Euroopa Kohus ei ole teinud otsust selles kohtuasjas, ei võta komisjon meetmeid kõnesoleva määruse artikli 3 lõike 2 punkti i alusel", kusjuures nimetatud artikli kohaldamisala võidakse vajadusel läbi vaadata komisjoni ettepaneku alusel ja selles kohtuasjas tehtud Euroopa Kohtu otsusest lähtuvalt. [88]

193. Igatahes, kui tõlgendada määruse nr 1717/2006 artikli 3 lõike 2 punkti i teist lõiku, siis selles välistatakse relvade leviku vastu võitlemiseks võetud meetmete toetamine ainult kriisiolukordades või tekkivates kriisiolukordades antava ühenduse abi puhul, aga mitte kõikide ühenduse meetmete puhul, mis aitavad kaasa arengukoostöö sotsiaalmajanduslike eesmärkide saavutamisele, kuna määruses nr 1717/2006 ettenähtud toetust antakse määruse artikli 2 lõike 1 kohaselt ainult ulatuses, mille osas ei ole võimalik abi anda ühenduse teistest välisabivahenditest, mille hulka kuuluvad geograafilised arengukoostöö instrumendid, nagu Cotonou' leping. Nagu juba märgitud, ei välista see leping, et ühendus võiks võtta meetmeid kerg- ja väikerelvade leviku vastaseks võitluseks.

88 — Dokument nr 14010/06, CODEC 1113, ÜVJP 966, 27. oktoober 2006, lk 1.

194. Esitatud põhjustest lähtudes arvan ma, et kerg- ja väikerelvade liigse kogunemise vastu võitlemine ei jää iseenesest ühenduse arengukoostöö poliitikast välja, vaid vastupidi, võib sellesse kuuluda, kuivõrd sellele võitlusele kaasa aitava meetme ainus või põhieesmärk on arengukoostöö ning see aitab kaasa selle koostöö sotsiaalmajanduslik arengu eesmärkide saavutamisele.

195. Nüüd tuleks kontrollida vaidlustatud otsuse ja vaidlusaluse ühismeetme õiguspärasust.

3. Vaidlustatud otsuse ja vaidlusaluse ühismeetme õiguspärasus

196. Vastavalt eespool viidatud 13. septembri 2005. aasta kohtuotsusele komisjon *vs.* nõukogu ja selleks et kindlaks teha, nagu juba märgitud, kas nõukogu tungis vaidlustatud otsuse vastuvõtmisega ühendusele arengukoostöö valdkonnas antud pädevusalasse EL artiklit 47 eirates, tuleb kontrollida, kas kõnealuse otsuse eesmärgi ja sisu poolest oli selle põhieesmärk arengukoostöö.

197. Vaidlustatud otsuse eesmärgi kohta tuleks meenutada, et selle esimeses põhjenduses täpsustatakse, et kerg- ja väikerelvade liigne ja kontrollimatu kogunemine ja levik seavad ohtu rahu ja julgeoleku ning piiravad säästva arengu võimalusi.

198. Vaidlustatud otsuse teine põhjendus sätestab, et Euroopa Liit kavatseb tegutseda rahvusvaheliste organite kaudu, mis on pädevad usaldust loovate meetmete edendamisel. Selles rõhutatakse, et „[k]äesoleva otsuse eesmärgiks on [vaidlusaluse] ühismeetme rakendamine". Seda põhjendust tuleb lugeda vaidlustatud otsuse ainsa alusena, mis viitab vaidlusaluse ühismeetme artiklile 3, milles märgitakse muu hulgas usaldust suurendavate meetmete kehtestamist.

199. Vastavalt vaidlusaluse ühismeetme artiklile 3 püüab Euroopa Liit vaidlusaluses ühismeetmes sätestatud eesmärkide saavutamiseks „[…] saavutada konsensust asjakohastel rahvusvahelistel foorumitel ja vajaduse korral *piirkondlikul tasandil, et realiseerida järgmised põhimõtted* ja meetmed, *mis takistavad* väikerelvade *edasist* destabiliseerivat *hankimist*". [89] Artiklis 3 nimetatud põhimõtete ja meetmete hulgas on: a) „kõikide riikide kohustus importida ja hoida väikerelvi üksnes oma õigustatud julgeolekuvajaduste jaoks koguses, mis on vastavuses nende õigustatud enesekaitse- ja julgeolekuvajadustega […]"; b) „ekspordiriikide kohustus tarnida väikerelvi üksnes […] kooskõlas asjakohaste rahvusvaheliste ja piirkondlike relvaekspordi piirangutega"; c) „kõikide riikide kohustus toota väikerelvi üksnes hoidmiseks vastavalt punktile a või ekspordiks vastavalt punktile b" ja e) „kehtestatakse usaldust suurendavad meetmed, sealhulgas läbipaistvust ja avatust suurendavad meetmed, luues piirkondlikud väikerelvaregistrid ja vahetades regulaarselt olemasolevat teavet väikerelvade ekspordi, impordi, tootmise ja hoidmise ning relvi käsitlevate siseriiklike õigusaktide kohta, samuti pidades asjaosalistega nõu vahetatud teabe üle".

200. Tuleks meenutada, et komisjon ei vaidlusta sugugi, et vaidlusaluse ühismeetme artikkel 3 kuulub samamoodi nagu enamik teisi nimetatud akti I jaotise sätteid ÜVJP valdkonda. [90]

89 — Kohtujuristi kursiiv. Meeldetuletuseks olgu märgitud, et vaidlusaluse ühismeetme regulatiivosas kasutatud termin „väikerelvad" hõlmab „kergrelvi" (vt eespool punkt 9).

90 — Vt punkt 59 eespool.

201. Märgin samuti veel kord, et vaidlustatud otsuses ette nähtud Euroopa Liidu antav abi on mõeldud peamiselt LARMÜ kergrelvade moratooriumi muutmiseks siduvaks piirkondlikuks konventsiooniks.

202. Kõnesoleva moratooriumi kehtestas LARMÜ 1998. aasta oktoobris kergrelvade impordi, ekspordi ja tootmise kohta LARMÜ liikmesriikides. Moratooriumi preambulis rõhutatakse, et kergrelvade ringlus destabiliseerib LARMÜ liikmesriike ja ohustab rahvaste rahu ja julgeolekut. [91]

203. Toetades selle LARMÜ poliitilise algatuse muutmist siduvaks piirkondlikuks konventsiooniks, aitab vaidlustatud otsus seega vaidlusaluse ühismeetme artikli 3 kohaselt ennetada kerg- ja väikerelvade edasist kogunemist Lääne-Aafrikas, mis võiks seda piirkonda (veelgi enam) destabiliseerida.

204. Vaidlustatud otsuse eesmärk on seega konkreetselt ja otseselt toetada LARMÜ jõupingutusi võitluses kerg- ja väikerelvade edasisest kogunemisest tulenevate julgeolekuohtude vastu Lääne-Aafrikas. Seega näib vaidlustatud otsuse eesmärk olevat põhiliselt — kui mitte eranditult — julgeolekualane.

205. Julgeolek on mõistagi arengu jaoks vajalik tingimus. [92] Siiski ei tähenda, vastupidiselt komisjoni arvamusele, ainult vaidlustatud otsuse esimeses põhjenduses märgitud asjaolu, et kerg- ja väikerelvade liigne ja kontrollimatu kogunemine ning levik piiravad säästva arengu võimalusi, et vaidlustatud otsusega tahetakse anda abi projektile, mille eesmärk on otseselt ja/või põhiliselt parandada inimeste elutingimusi ja/või elanikkonna sotsiaalmajanduslikke tingimusi asjaomastes Aafrika riikides.

206. Pigem vastupidi, see viimatinimetatud eesmärk näib pigem kauge ja igal juhul kaudne ja teisejärguline võrreldes eesmärgiga

91 — Eespool viidatud Lääne-Aafrikas kehtestatud kergrelvade vedude ja tootmise moratooriumi deklaratsiooni teine põhjendus.

92 — Nagu meenutatakse eespool viidatud Euroopa Liidu kerg- ja väikerelvade ning nende laskemoona hankimise ja salakaubaveo vastu võitlemise strateegia punktides I ja III, viitena Euroopa Ülemkogul 2003. aasta detsembris vastu võetud Euroopa julgeolekustrateegiale.

kaitsta LARMÜ liikmesriikide piirkondlikku julgeolekut.

207. Vaidlustatud otsuse sisu kohta tuleks meenutada, et otsuses määratakse aastaks rahaline ja tehniline abi summas 515 000 eurot LARMÜ tehnilise sekretariaadi juurde kergrelvade üksuse loomiseks ning kergrelvade üleandmise ja tootmise moratooriumi muutmiseks LARMÜ liikmesriikide vaheliseks kergrelvi käsitlevaks õiguslikult siduvaks konventsiooniks.

208. On tõsi, et — nagu rõhutab komisjon — rahaline ja tehniline abi on tüüpilised arenguabi raames kasutatavad vahendid.

209. Kuid minu arvates eirab niisugune argument asjaolu, et selliste vahendite arengukoostöö ja -abi valdkonda arvamiseks peab nende otstarve olema konkreetselt areng. Teisisõnu ei tähenda asjaolu, et kasutatakse rahalist vahendit nagu abi, automaatselt seda, et see abi kuulub ühenduse pädevusalasse arengukoostöö valdkonnas, vaid see peab olema ka liigitatud „arenguabiks". Peale selle ei keela ükski EL lepingu säte kasutada EL lepingu V jaotise raames rahalist vahendit või tehnilist abi. Pealegi on komisjon ise seda lubanud ja Euroopa Liidu otsuste tegemise praktikas on selle kohta arvukalt näiteid. [93]

210. Üldiselt näib mulle, et olukorras, kus otsusega määratakse rahalise ja tehnilise abi andmine kolmandale riigile või — nagu antud juhul — piirkondliku koostöö organisatsioonile, sõltub selle otsuse sisu kontrollimine, vastupidiselt normatiivse meetme sisule, suurel määral nimetatud otsuse eesmärgi kontrollimisest.

211. Rahaline ja tehniline abi on iseenesest neutraalsed ja minu arvates määrab nende kuulumise kas arengukoostöö või ÜVJP valdkonda ainult nende eesmärk.

212. Ent nagu analüüsitud, on vaidlustatud otsuse eesmärk vaidlusaluse ühismeetme seisukohast peaasjalikult julgeolekualane. Seda hinnangut ei kummuta ka komisjoni mainitud asjaolu, et vaidlustatud otsus toetab institutsioonilist tugevdamist eelkõige

93 — Vt eelkõige eespool joonealuses märkuses 83 viidatud otsused.

väikerelvade üksuse loomisega LARMÜ tehnilises sekretariaadis, kuna avalike asutuste tugevdamine, olgu need riiklikud, regionaalsed või rahvusvahelised, ei saa olla eesmärk omaette, vaid peab arengukoostööst tulenemiseks järgima arengueesmärki. [94]

213. Nendel asjaoludel ei kuulu vaidlustatud otsus arengukoostöö valdkonda, vaid see on mõeldud põhiliselt EL artikli 11 lõikes 1 nimetatud eesmärkide saavutamiseks, nimelt rahu kaitsmiseks ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamiseks, mis ei ole üks ühendusele seatud eesmärkidest — mida komisjon ei vaidlusta. [95]

214. Asjaolu, et komisjoni arvates näeb ühendus ette vaidlustatud otsuses vastu võetud abiga (esmapilgul) analoogse abi, ei muuda seda hinnangut. Peale selle, et selline algatus ei muuda pädevuse jagunemist ühenduse ja Euroopa Liidu vahel, ei tõesta komisjoni poolt oma seisukoha toetuseks nimetatud dokumendid, et ühendus on kohustunud rahastama projekti, mis on sisu poolest vaidlustatud otsusega identne või analoogne.

215. Tuleb rõhutada, et asjakohased punktid 19. veebruaril 2003 Cotonou' lepingu kohaselt LARMÜ ja komisjoni allkirjastatud piirkondliku koostöö strateegiast ja Lääne-Aafrika piirkondlikust näidisprogrammist, [96] mida komisjon tsiteeris oma argumentide toetuseks, meenutavad ühelt poolt ainult kirjeldavalt kergrelvade kontrolli tähtsust piirkonnas, kus kehtib ÜRO toetusega ekspordi ja impordi moratoorium, [97] ja teiselt poolt märgivad, et „*kavatsetakse* toetada ÜRO tegevust […] kergrelvade impordi, ekspordi ja tootmise moratooriumi *rakendamiseks*". [98]

216. Selle viimase punkti osas ja olenemata selliste projektide rahastamise pädevuse jagunemisest liikmesriikide ja ühenduse vahel, ei saa moratooriumi *rakendamiseks* kavandatud abi samastada toetusega, mida antakse mora-

94 — Vt selle kohta kohtujurist J. Kokotti 22. mai 2007. aasta ettepanek kohtuasjas C-403/05: parlament *vs.* komisjon, punkt 63 (Euroopa Kohtu menetluses).

95 — Vt ka punkt 159 eespool.

96 — Hagiavalduse IV lisa. Koostööstrateegiate ja näidisprogrammide ettevalmistamise ja vastuvõtmise kord on täpsustatud Cotonou' lepingu IV lisas. Vastavalt selle lisa artikli 10 lõikele 2 võtavad ühendus ja asjaomased AKV riigid regionaalsed näidisprogrammid vastu ühisel kokkuleppel.

97 — Dokumendi punkt 2.3, lk 19.

98 — Dokumendi punkt 6.4.1, lk 40.

tooriumi muutmiseks õiguslikult siduvaks konventsiooniks.

217. Nagu moratooriumi rakendamise raames võib mõistlikult kavandada peamiselt humanitaarse ja sotsiaalmajandusliku arengu eesmärke taotlevaid meetmeid, näiteks abi algatustele kohalikele elanike teavitamiseks relvade liigse ringluse kohta, abi projektidele kergrelvade käsitööndusliku valmistamise kaotamiseks ja/või selle asendamiseks tarbekaupade tootmisega või koguni abi relvade kohalikelt elanikelt kokkuostmise või kerg- ja väikerelvade toidu vastu vahetamise algatustele — on seevastu LARMÜ moratooriumi õiguslikult siduvaks konventsiooniks muutmise jaoks antava abi eesmärk, nagu juba nimetatud, peamiselt piirkondliku ja rahvusvahelise julgeoleku kindlustamine.

218. Punktis 213 antud hinnangut ei kummuta vaidlustatud otsuse artikli 4 lõige 2, milles korratakse peaaegu samas sõnastuses vaidlusaluse ühismeetme artikli 9 lõiget 1, mille kohaselt esitavad liidu eesistujariik ja komisjon nõukogu asjaomastele organitele asjakohast teavet selle kohta, et „et liidu toimingud seoses väikerelvadega oleksid kooskõlastatud, eelkõige arvestades liidu arengupoliitikat”. [99]

219. See on kooskõlas ühelt poolt kerg- ja väikerelvade kogunemise vastase võitluse alaste pädevuste jagunemisega Euroopa Liidu ja ühenduse vahel, tunnistades, et — nagu ma eespool analüüsisin — see valdkond võib kuuluda arengukoostöö kohaldamisalasse, kuivõrd võetavate või kavandatavate meetmete põhieesmärk on arengukoostöö, näiteks on need mõeldud asjaomase elanikkonna sotsiaalmajandusliku arengu edendamiseks. Nii tuleb mõista ka vaidlusaluse ühismeetme artikli 7 lõiget 2, milles täpsustatakse, et „[n]õukogu teeb otsuse kõnealuste projektide põhimõtte, korralduse ja rahastamise kohta […], *ilma et see piiraks* liikmesriikide kahepoolseid toetusi *ja ühenduse tegevust*”, nagu ka selle artiklit 8, millega — tuletan meelde — „[n]õukogu *märgib*, et komisjon kavatseb oma tegevusega toetada […] [vaidlusaluse] ühismeetme eesmärkide ja prioriteetide

99 — Kohtujuristi kursiiv.

saavutamist *vajaduse korral asjakohaste ühenduse meetmete abil*". [100]

220. Teiselt poolt ei ole vastupidiselt komisjoni arvamusele kahtlust, et vaidlustatud otsuse artikli 4 lõikes 2 ja vaidlusaluse ühismeetme artikli 9 lõikes 1 kasutatud väljendid „Euroopa Liit" ja „liidu arengupoliitika" ei tähista Euroopa Liitu, kes tegutseb EL lepingu V jaotise raames, vaid vastupidi — kuna nimetatakse ka vajadust tagada „toimingute kooskõlastatus" —, need viitavad otseselt EL artiklis 3 sõnastatud üldisele kohustusele, mis on esitatud EL lepingu üldsätetes ja adresseeritud seega Euroopa Liidule kui kolme samba „fassaadile" ning nõuab, et Euroopa Liit tagaks „oma välistegevuse kui *terviku* järjepidevuse liidu välissuhete, *julgeoleku-*, majandus- ja *arengupoliitika* raames." [101]

221. Esitatud põhjendustest lähtudes leian ma, et vaidlustatud otsust ei saanud vastu võtta ühendus EÜ asutamislepingu XX jaotise alusel. Lisaks ei saa vaidlusalust ühismeedet tunnistada antud juhul kohaldamatuks, kuna see akt ei lubanud nõukogul vastu võtta vaidlustatud otsust EL artiklit 47 eirates. Seega teen Euroopa Kohtule ettepaneku jätta hagi rahuldamata.

V. Kohtukulud

222. Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja komisjon on minu arvates kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista komisjonilt.

223. Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 69 lõikele 4 kannavad Taani Kuningriik, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Madalmaade Kuningriik, Rootsi Kuningriik, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ja Euroopa Parlament oma kohtukulud ise.

100 — Kohtujuristi kursiiv.
101 — Kohtujuristi kursiiv.

VI. Ettepanek

224. Eespool öeldust lähtudes teen Euroopa Kohtule järgmise ettepaneku:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Mõista kohtukulud välja Euroopa Ühenduste Komisjonilt.

3. Taani Kuningriik, Hispaania Kuningriik, Prantsuse Vabariik, Madalmaade Kuningriik, Rootsi Kuningriik, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik ja Euroopa Parlament kannavad oma kohtukulud ise.